

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, huhtik. 22 - Wed, April 22, 1992

FINNISH AMERICAN WEEKLY

88 vuosikerta Vol. LXXXVIII No. 16 50 cents

Marjo Savari, Miss Finlandia 1992

Kuva: Andrew Marino

Anita Salmu, Ihanneyttö

Kuva: Andrew Marino

Suomalaiskauneutta Imatralla Miss Finlandia 1992 kruunattu

"Ilta tulee olemaan jännittävä", totesi kansallisseura Imatran puheenjohtaja **Veikko Laiho** tervehdyksessään illan alkajaisiksi.

Sen jälkeen illan juontajana toiminut **Harry Manner** esitteli kansallispukuihin sonnustautuneet ehdokkaat. He olivat numerojärjestyksessä: 1. **Marjo Savari**, 22, Lake Worth, FL; 3. **Anita Salmu**, 23, Boston, MA; 4. **Heather Knox**, 20, Rockville, RI; 5. **Monica Nurminen**, 21, Hawthorne, NJ; 6. **Lisa Niskanen**, 23, Bronx, NY; 7. **Tanja Kirk**, 22, Putnam Valley, NY; 8. **Kirsi Simola**, 20, Stuart, FL; 9. **Diane Ritola**, 19, Lake Worth, FL; 10. **Miia Talviharju**, 18, Fitchburg, MA; 11. **Loviisa Mehta**, 22, Orange, NJ; 12. **Jonna Kuokkanen**, 17, Winchendon, MA; 13. **Eeva-Liisa von Ancken**, 17, Scarsdale, NY ja 14. **Satu Svahn**,

23, Poughkeepsie, NY.

"Tilaisuudet Imatralla ovat aina julavat, mutta tässä illalla on erityistä charmia, koska paikalla on naisia tavallista enemmän", totesi New Yorkin pääkonsuli **Garth Castrén** tervehdyksessään yleisöä.

Hän kertoi runoilija Lord Byronin kirjoittaneen "tyttö-

jen olevan kuin tähtiä, he ovat parhaimmillaan illalla", lisäten alkavansa uskoa niin itsekkin.

Finnairin Pohjois-Amerikan päällikkö **Börje Sandberg** kehotti omassa tervehdyksessään kaikkia läsnäolijoita vierailemaan Suomessa 75-vuotisjuhlavuoden aikana.

"Kaikki juuria etsimään", hän

innosti kertoen suomalaisten olevan valmiina vastaanottamaan ulkosuomalaisia.

Sitten olikin jo vuorossa uimapukukierros, mitä seurasi New Yorkin Nikolais and Louis Dance Lab tanssikoulussa opiskelevan **Lotta Kuusiston** vauhdikas tanssiesitys, mikä oli sopivasti saanut nimek-

seen "Uimapukukierros".

Ohjelmassa oli myös "riipeitä" **New Yorkin Laulumiehistä**, kuten ryhmässä laulanut **Harry Manner** asian ilmaisi.

Seurakseen lavalle Manner sai **Jean** ja **Aarre Pellisen**, joiden laulamana kuultiin "Lähde", "Sun Rise, Sun Set" sekä illan teemaan erinomaisesti sopinut "Girl of My Dreams".

"Täällä on aina niin juhmallista", kommentoi **Taina Elg** esiintymisvuorollaan.

Hän olisi halunnut lausua suomalaisen runon illan kunniaksi, mutta sanoi "kaikkien olleen kovin surullisia" ja siksi tilaisuuteen sopimattomia. Niinpä hän oli päättänyt Shakespearen ja Lord Byronin runoihin.

jatkuu sivulla 5

This week in
THE FINNISH-AMERICAN
RAIVA AJA

pages 8-11

- Maine Finns leave June 17 to investigate Finnish roots
- Bob Kempainen wins berth on US marathon team

- Fitchburg Cultural Center annual meeting this Sunday
- Toini Laakso's report on the 'Making of Finnish America' conference continues

From the desk of Stig Häggblom:

Americas Cup on tämän kevään aikana jossakin muodossa julkisuudessa kohdannut kaikkia Amerikassa asuvia ihmisiä. Tästä huolimatta vain harvat, suhteellisen harvat, ovat todella kiinnostuneita tästä purjehduskilpailusta, johon varsin suuret veneet otavat osaa. Tämä on myös rahapeliä.

Koko homma alkoi vuonna 1851 kuningatar Victorian Englannissa, missä haastajana toimi New Yorkissa varustettu kuunari, joka lopulta matkapurjehduskilpailussa pystyi voittamaan kaikki 18 brittiläistä vastustajaansa.

Kuunari, joka jo kilpailussa kantoi nimeä "America" toi kotiin kiertopalkinnon, josta sitten tuli "Americans Cup".

Aina vuoteen 1983 kaikki ulkopuoliset yritykset voittaa

palkinto tyrehtyi amerikkalaiseen puolustukseen, mutta 1983 Newport, RI:ssa järjestetyssä kilpailussa Australian vesillä 1987 Dennis Conner, joka myös oli Cupin menettänyt, onnistui voittamaan tämän takaisin USA:han. Palkinto ei kuitenkaan tullut tällä kertaa New York Yacht Clubin vanhaan klubirakennukseen, vaan säilytetään San Diegossa, mistä Conner on kotoisin.

Tätä kirjoittaessa ei ole vielä selvinnyt, kuka asettuu palkintoa puolustamaan, mutta haastajaksi on nousemassa venekunta, joka on joko Uudesta Seelannista tai Italiasta. Ranskan ja Japanin veneet ovat jo menettäneet pelin.

Loppukilpailu on alkamassa San Diegon vesillä Point Loman korkeudella. Purjehduksia on enintään seitsemän. Americas Cupin vie se

Henrik Dahlman Marianhaminasta on tässä mietteissään: - Saavutin kolme kakkossijaa, mutta Sveitsin Wahl ilmeisesti ei ole lyötävissä.

Kuva: Stig Häggblom

RAIVA AJA

ISSN 1059-4779

(THE PIONEER) - Established 1905

(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 a.m. to 4 p.m.

TELEPHONE (508) 343-3822
FAX (508) 345-1007

Subscription rates:

USA: 12 mo. - \$23.00; 6 mo. - \$15.00; 3 mo. - \$11.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$28.00; 6 mo. - \$20.00

Advertising rates available upon request!

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Suomalaisia kilpaveneitä ensi kertaa Nassaun vesillä

venekunta, joka ensin saavuttaa neljä voittoa. Päivä on toukokuun 9.

★

Kaikki tämä tuli mieleeni kun viikolla Nassaun vesillä seurasin kolmen suomalais-veneen yrityksiä selviytyä mitaleille Bahaman vesillä likellä pääkaupunkia Nassautta.

Kyseessä oli 5.5 -metrisen veneluokan maailmanmestaruuskilpailut, jokavuotinen

tapahtuma jossakin maailmassa. Nassau oli nyt kolmatta kertaa kilpailupaikkana, mutta järjestäjät kertoivat minulle, että Suomesta tuli nyt venekuntia (ja veneitä) ensi kertaa.

Syytähän rynnistykseen (lammasta huolimatta) lienee ollut se, että helsinkiläinen kelloseppä Erik Aikala vuosi sitten uudella veneellään L-38 oli Helsingissä vesillä voittanut Euroopan mestaruuden.

Aikala oli tällä kertaa sikäli

epäonninen, että rikivian vuoksi ei ennättänyt ensimmäiseen lähtöön. Kilpailuja oli yhteensä seitsemän, joista kuusi parasta laskettiin lopputulokseen.

Kun Aikala sitten pääsi vauhtiin hän sai sijoitukset 2,3,3 ja 2. Viiden kilpailun jälkeen hän oli vielä mitalitaistelussa mukana, mutta onnea ei riittänyt loppuun saakka. Loppusijoitus oli kuudes.

jatkaa sivulla 6

Purjehtijakuningas oli Olavi Viides

Vuosi sitten kuollut Norjan kuningas Olavi oli varsinainen urheilumies. Selostin toistakymmentä kertaa Holmenkollenin hiihtokisoja ja tapasin siellä useasti kuninkaan. Hän oli aina paikalla. 20-luvulla Olavi kruununprinssinä osallistui mäenlaskuun ja 1928 hän Amsterdamin olympiakisoissa voitti kultamitalin kansainvälisen 6. metrin luokassa (ei enää O-ohjelmassa).

Kuninkaana Olavi osallistui 1981 Nassaussa pidettyihin MM-kisoihin, missä myös purjehdittiin Duke of Edinburgh Gold Cupista. Kuningas voitti jälkimmäisen kilvan.

Viimeisen kerran kuningas Olavi otti osaa purjehduskilpailuun toukokuussa 1990. Kuningas oli tällöin 86-vuotias.

Nykyinen kuningas Harald. Olavin poika, edusti Norjaa olympiakisoissa kaksi kertaa purjehtijana, 1964 Tokiossa ja 1968 Meksikon Acapulcossa.

Nassaussa tällä kertaa purjehdittiin Kuningas Olavin muistoa kunnioittaen.

Stig Häggblom

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1992: Yhteensä \$2,635.40

Tätinsä Aili Bergin muistolle
Arthur Dickeyn perhe, N. Andover, MA \$25.00

Lennie Hendricksonin muistolle
Mr. & Mrs. Richard Fors, Fitchburg, MA \$25.00
Helmi Mäki, Wakefield, MA \$7.00

TIETOKONERAHASTO: Yhteensä \$7,080.45+100 FMK

Uljás Koitto Temperance Society, Inc.
Pembroke, MA \$100.00
Walter & Esther Nisula, Quincy, MA \$25.00
Allen, Nancy, Sam & Laila Taylor
Newfields, NH \$5.00

Kiitos lahjoittajille!

Exchange rate

April 20, 1992

1 Finnish mark = US\$. 2212

1US\$ = 4.5200

Foreign exchange, New York prices.
Rates for trades of \$1 million minimum.

Nimipäivät

Toukokuun 1 p., Vappu,
Valpuri
Toukokuun 2 p., Vuokko, Viivi
Toukokuun 3 p., Outi
Toukokuun 4 p., Ruusu
Toukokuun 5 p., Maini
Toukokuun 6 p., Ylermi
Toukokuun 7 p., Helmi

.... ja mitä tapahtui kansanmusiikille?

Kun äänilevy ja radio alkoivat kaksikymmenluvun lopun gramofonikuumeen jälkeen ohjata yhä enemmän suomalaisten musiikkimakua, musiikista tuli tavallaan kulutustavaraa. Talonpoikaisesta musiisoinnista siirryttiin vähitellen teollistuneen ja kaupungistuneen yhteiskunnan musiikinmuotoihin.

Kansanmusiikin murros oli alkanut jo 1800-luvun puolella, kun perinteisen talonpoikaismusiikin rinnalle alkoi tulla joukkoliikkeisiin kuuvuava kuorolaulua ja torvisoittoa. Riimillinen ns. rekilaulu lännessä ja runolaulu idässä olivat katoamassa ja yhdistystoimintaan liittyvä iltamaperinne syrjäytti tansseineen vähitellen vanhan piirileikkiharrastuksen.

Sotien aikaisen tanssikiellon takia piirileikki säilyi tosin yllättävänkin pitkään - ja tanssikiellon kiertämisessä kansa osoittautui muutenkin hyvin kekseliääksi; harjoitusta viranomaisen harhautuksessa oli kertynyt jo kieltolain aikana.

Pelimannimusiikki eli omaa murroskauttaan. Hanuri saapui Suomeen sekä idästä että lännestä viime vuosisadan lopulla ja levisi tehokkaasti niin viulua suosineessa läntisessä Suomessa kuin kanteleen ja jouhikon valtiopiirissä idässä.

Vähitellen suhteellisen yksinkertaiset yksi- ja kaksiriviset hanurit jäivät pramean ja teknisesti toista luokkaa olevan viisirivisen jalkoihin.

1930-luvulla alkanut hanurikuninkaiden valtakausi oli kukkeimmillaan sotavuosina ja heti niiden jälkeen.

Harmonikalla oli etunsa: se oli helppo kuljettaa ja sillä oli kuuluva ääni. Hanurinsoittajia oli paljon, joten joka kompaniaan osui aina muutama taitava hanuristi. Viihdytysjoukoissa esiintyivät maan huiput Vili Vesterisestä alkaen. Harmonikka onkin saanut luvun kuvastaa suomalaisuutta sota-ajoista aina näihin päiviin, hyvässä ja pahassa.

"Varsinainen" kansanmusiikki, jos sillä tarkoitetaan talonpoikaiskulttuuriin kuuluvaa musiikkia, jäi yhä enemmän syrjään.

Kalevalan juhluvuosi oli 1935 noston esiin itäisen perinteen itkijöineen ja kanteleineen, ja hiukan myöhemmin kukoistaneet pelimannikilpailut taas puhalsivat henkeä hiipumassa olevaan kansansoittotraditioon.

Mopolla perinteenkeruussa

Yleisradio lähetti professori A.O. Väisäsen kokoomaan Puolituntia kansanmusiikkia -ohjelmia vuodesta 1933 seuraavan vuosikymmenen lopulle saakka. Niissä

esiintyminen oli suuri kunnia soittajille ja laulajille, ja Väisäsen seurasi ahkerasti myös heimokansojen musiikkia.

A. O. Väisäsen jälkeen kansanmusiikin puolestapuhu-

jana tuli tunnetuksi hänen opilaansa Erkki Ala-Könni.

Ala-Könnistä tuli paitsi professori ja Kansanperinteen laitoksen johtaja, myös eräänlainen nykyajan Lönnrot, joka kesäisin huristi kalotti päässään mopolla maaseudun hiekkateitä, keräsi perinnettä ja esineistöä ja tuli samalla nostaneeksi vanhojen pelimannien itsetuntoa.

Emäntien kauhuksi - tai i-

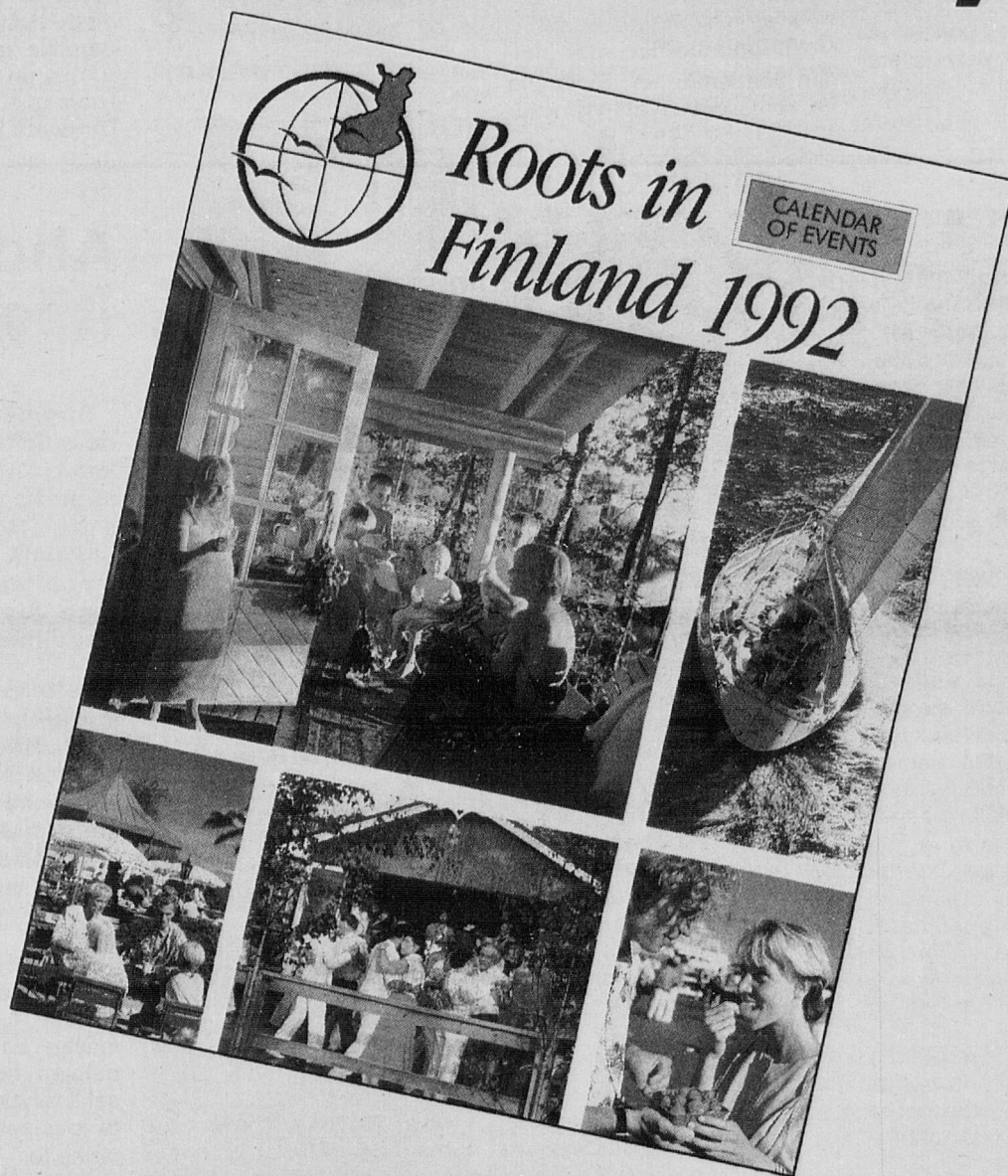
loksi, riippuen tapauksesta - viuluista puhallettiinkin pölyt ja ruvettiin muistelemaan, että mitenkäs se menikään. Treenauksen sieto palkittiin heinäkuun hiljaisella viikolla: silloin talon pelimanni suunnisti Kaustiselle, useimmiten ilman sitä emäntää.

1968 alkaneista Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla tuli kansanmusiikin nousun symboli: viulu soi julkisuudessaan. Esiin pääsi ennen muuta

länsisuomalainen pelimannisoitto keulassaan Konsta Jylhä ja Purppuripelimannit.

Nousu oli voimakas, mutta niin oli laskukin: pelimannimusiikki puhutteli juuriltaan reväistyn, nopeasti kaupungistuneen suomalaisen tunteja, mutta vain hetkellisesti. 70-luvun lopulla aihe tuntui jo loppuun kalutulta. Osapuilleen yhtä nopeasti meni Suomessa ohi jatkuu takasivulla

IF YOUR FAMILY HAS ROOTS IN FINLAND,

SEND FOR THIS BOOKLET.

1992 is Homecoming Year in Finland. As part of the special celebration of the 75th anniversary of Finland's national independence, Finland is inviting every Finn living overseas, and everyone of Finnish descent, to come to Finland during the year to rediscover their "Roots in Finland." Finland is also inviting everyone who is a friend of Finland to come and enjoy Finnish art, culture and hospitality.

To celebrate Homecoming Year many special events have been planned. A list of them is published in the Calendar of Events shown here. Just send us the coupon and it's yours free.

If there has ever been a year to visit Finland, this is it. So spread the word about 1992 - Homecoming Year in Finland, and the "Roots in Finland" celebration.

For more information, contact the Finnish Tourist Board at 1-800-FIN INFO. For reservations, call Finnair at 1-800-950-5000.

Finnish Tourist Board
655 Third Ave.
New York, NY 10017

Finnish
Tourist Board

R879

Please send me the Calendar of Events for the Roots in Finland celebration

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Also, please send the material to:

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

FINNAIR

Floridan kuulumisia

Suomi Opiston Ystävien ja Alumnien terveiset!

Taasen Suomi Opiston ystävät kokoontuivat 11. huhtikuuta St. Andrew's kirkon seurakuntasaliin, jossa nautimme kahvia ja maukkaita leivoksia, joista kiitos Johanna Järvelle, Eila Piiralle ja Aili Salolle.

Kokouksen avasi Ed Haapa laulamalla "Suomi" marssin ja "God Bless America" sekä rukouksella.

Raportit osoittivat, että talvikauden toiminta oli tuottanut tyydyttävät tulokset ja 35 uutta jäsentä yhtyi joista kiitos jäsenkirjurille Johanna Järvelle.

Ohjelmien tuloksena oli jatkuvaa mainostusta Suomi Opiston toiminnasta ja rahalahjoitukset olivat yhteensä \$17,200.00. Tämä summa auttaa vähävaraisia oppilaita saamaan korkeampaa koulutusta jota meidän tuleva polvemme tarvitsee tässä yhä kiihtyvässä huipputekniillisessä maailmassa.

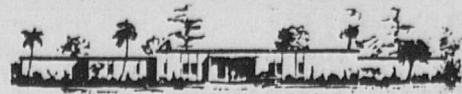
Meidän jäsenemme saavat olla ylpeitä näistä hyvistä, rakentavista tuloksista.

Tässä kokouksessa myöskin huomautettiin, että meidän seitsemännet "Finlandia Päivät" onnistuivat hyvin kau-

niissa Bryant Puistossa, jossa noin kaksi tuhatta henkilöä tuli kosketuksiin suomalaisen kulttuurin kanssa sekä tutustui leivoksiin ja käsiteoksiin.

Kaihoavin mielin lopetimme kokouksemme, mutta samalla paneudumme tulevaan talvikauteen uudella innolla toimiaksemme Suomi Opiston hyväksi. Nyt muuttolintujen mukana monet meistä palaavat takaisin pohjoisiin kotiin ja taasen heidän mukana palaamme tänne aurinkoiseen ja lämpöiseen Floridaan.

J.A. Koski

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Huhtik. 16. 1992

Jälleen tuli surusanoma: kotimme pitkäaikainen asukas Otto Winqvist nukkui kuolonuneen 11 p., huhtikuuta 100 vuoden ikäisenä. Esitämme surunvalittelumme.

Nyt ovat jo monet kotimme viihdyttäjät lähteneet pohjoista kohti, mutta vielä olemme saaneet tänne ohjelma-apua kuluneellekin viikolle.

Keskiviikkona vietettiin huhtikuun lasten synttäreitä. Eleonora ja Heino Vattulainen viihdyttivät tässä juhlassa kauniilla musiikilla. Meidän huhtikuun lapsista iäkkäin oli Thomas Nyyssö, 102 vuotta. Terveyttä ja Onnea teille kai-

kille runsain mitoin edelleen.

Torstaina Palmu, Jaakkola ja Kalevi Järvinen antoivat hienon kahvikonsertin, josta myös kuulijakunta nautti silmin nähden.

Perjantaina oli muistotilaisuus Otto Winqvistin muistolle. Pastori Eino Salo piti puheen ja lauloi kauniisti tässä tilaisuudessa.

Huom! Jäsenistön puolivuosis kokous on lauantaina 25 p., klo 2 iltapäivällä. Tervetuloa!

Iloista Pääsisäistä kaikille teille!

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Berkeley, CA

Järvelän Pikkupelimannit, johtajanaan Mauno Järvelä, ja kanteleensoittaja Antti Kettunen soittivat kauniin ohjelman sekä tanssit Veljeysseuran haalissa. Yleisöä oli harvinainen määrä, yli 300, mutta Kaustisen soittajat ja musiikki ovat erittäin suosittuja. Nautimme kaikki tästä ohjelmasta!

He esiintyivät myös Sonoman Lepokodissa, ja kuulin, että sinnekin kerääntyi paljon kuulijoita.

Pääsiäispäivänä Veljeysseuran Kuoro lauloi suomalaisessa jumalanpalveluksessa joita täällä pitää pastori Toivo Hope, University Avenuen kirkossa.

Toukokuun 2. päivänä lauantai-iltana on Laulu kuoron Vappuohjelma Veljeysseurala. Tanssimusiikin soittavat Unto ja Timo Laine. Timo on kasvanut aikuiseksi ja hänestä on tullut hyvä hanurisoittaja.

Ohjelmassa on kuorolaulujen lisäksi soolo-soitonumeroita yllätyksenä. Yleisö saa myös laulaa Rullaati-rullaata, niinkuin ennenkin.

Siellä on hyviä voileipiä, kahvia ja muita virvokkeita, joten se on hauska ilta.

Äitienpäivä-aamiainen on toukokuun toisen sunnuntain aamupäivällä. Onnea kaikille äideille ja iso-äideille!

Kaksipäiväiset juhannusjuhlat ovat Sonomassa kesäk. 21 - 22 päivinä. Siellä on uimakilpailuja, juoksu- ja kävelykilpailuja, uima-allas ja sau-

na, sekä muutakin ohjelmaa, kuten tanssit lauantai-iltana, paljon hyviä ruokia, juhannuskirkko sunnuntai-aamuna, ja ennenkaikkea aurinkoa ja paljon suomalaisia. Kaikki ovat tervetulleita!

Olemme pahoillamme Veljeysseurojen Grand Lodge presidentin Arvi Palon vakavasta sairaudesta. Toivomme, että hän paranee! Hänen tilalleen tulee presidentiksi varapresidentti John Schilling. Grand Lodge convention on elok. 29 - 31 päivinä, Seattlessa, WA:ssa. Sinne matkustaa paljon eri veljeysseuran edustajia yhteiseen kokoukseen pohtimaan veljeysseuran asioita.

Länsirannikon Suomalaiset Laulajat kuoro matkustaa Suomen 75-vuotis-itsenäisyysjuhliin heinäkuun 20 päivän Seattlesta. Heillä on tällä kertaa vain kaksi konserttia eri paikoissa, joten he saavat tilaisuuden katsoa ja kuunnella muitakin esiintyjiä näillä juhlilla.

Aion itsekini lähteä mukaan, joten olen sitten myös tilaisuus juhlien jälkeen vieraila suomalaisia katsomassa, ja myös niitä lapsuuden leikkipaikkoja siellä Pohjanlahden rannalla. Paljon sieltä on muistoja myös sota-ajalta. Ja Suomen kesä on hyvin kaunis.

Veljeysseuran kokouksen jälkeen Helmut Will näytti meille paljon kuvia Afrikasta, missä hän ja Ann ovat matkustaneet. Näimme oikein selviä ja hyviä kuvia sekä ihmisistä, että eläimistä. Valtavia lau-

moja flamingoja ja muita lintuja. Elefantit kaatavat ja hävittävät paljon puita, se oli minulle uutinen, jota en ole ennen tiennyt. Kansa lisääntyy huimaa vauhtia, joten maa muuttuu nopeasti. Syntyvyyttä säännöstelee valkoinen rotu, Afrikassa on neljä vaimoa miehillä ja suuret laumat lapsia, joten puute on vakituinen tulevaisuudessa.

Terveisin
Aini Tossavainen

Suomessa tiedustellaan

Catherine Giabattari o.s. Järvi, Viimeisin tiedossa oleva osoite 14703 Alma, Detroit, Michigan. Hänellä veli Villiam Järvi, Milvaus.

Sirkka Lehto, syntynyt 29. marraskuuta (1911?). Viimeisin tiedossa oleva osoite 1321 Alho Dr., Lantana 33462, Florida.

Matti Koukkari, synt. 15. huhtikuuta 1861 Nurmeksessa. Muuttanut Pohjanmaalta Yhdysvaltoihin Michiganin valtioon noin 1890-luvulla. Hänet on nähty Michiganissa 1900-luvun alkupuolella mukanaan noin 10-vuotias poika.

Lähiomaisia tai henkilöitä, jotka heistä jotain tietävät, pyydetään ottamaan yhteys Suomi-Seuraan osoitteella: PL 213, 00171 Helsinki, Finland.

Ahdinko näkyy jo itsemurhatilastoissa

Suomen itsemurhatilanne muistuttaa tutkijan mukaan jo 1920- ja 30-lukuja; ahdinko heijastuu nopeasti. Itsemurhia voidaan ehkäistä vähäisinkin toimenpitein, jos tuki annetaan ajoissa jo pienten ongelmien kohdatessa.

Valtakunnallinen itsemurhien ehkäisyprojekti on laatinut toiminta- ja tavoiteohjelman, jonka tavoitteena on vähentää itsemurhakuolleisuutta viidenneksellä vuoteen 1995 mennessä.

Sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoskelle (kesk) äskettäin luovutetussa ohjelmassa korostetaan masennuksen hoidon kehittämistä sekä tehokkaan tuen antamista jokaiselle itsemurhaa yrittäneelle. Tärkeänä pidetään nuorten miesten ja poikien omanarvontunnon tukemista ja syrjäytymisen ehkäisyä.

Itsemurhan ehkäisyyn saatetaan asiointijoiden arvion mukaan riittää oikeanlaiset elämäntilanteen järjestelyt, sopiva tuki oikealla hetkellä. Umpikuja syntyy usein ilman yhtä erityistä syytä, kun liian monta tavallista, mutta vähin erin yli voimien käyvää ongelmaa kasautuu.

Kehitystä tarkkailtava

Ohjelman laatinut asiantuntijaryhmä on yksimielinen siitä, että itsemurhia voidaan ehkäistä. Tutkimusprofessori Jouko Lönnqvistin mukaan yhteiskunnan murrokset heijastuvat itsemurhalukuihin hyvin nopeasti. Nyt tilanne muistuttaa 1920-30-lukujen vaihdetta, jolloin etenkin nuorten miesten itsemurhat yleistyivät nopeasti.

Itsemurhia tehdään nyt enemmän kuin koskaan aiemmin, ja Lönnqvist toivookin, että myös päättäjät seuraisivat tätä kehitystä.

Alueelliset erot ovat jatkuvasti olleet huomattavia. Itä-Suomi on perinteisesti ollut synkkää aluetta, kun taas Vaasan läänissä itsemurhaan on päädytty harvemmin kuin muualla.

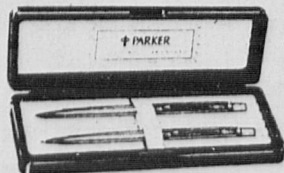
Tilastoihin voidaan kuitenkin Lönnqvistin mukaan vaikuttaa, jos voimavaroja keskitetään. Tästä ovat esimerkiksi synkinä alueina pitkäaikaan olleet Karkkila kaupunki ja Kuopion lääni, joissa ongelmiin on erityisesti paneuduttu ja hyviä tuloksia jo saavutettu. Toisaalta taloudelliset ongelmat ovat mustanneet tilastoja esimerkiksi ruotsinkielisellä Pohjanmaalla, missä aiemmin päädyttiin itsemurhaan hyvin harvoin.

jatkuu sivulla 7

**MUISTAKAA YSTÄVIÄNNE JA SUKULAISIANNE.
PARKER LYIJY- JA MUSTEKYNÄT OVAT ERINOMAISIA LAHJOJA.
JOPA 35% ALENNUS JA ILMAINEN KAIVERRUS.**

Postitamme tilauksenne lahjapaperiin käärittynä sukulaisillenne ja ystäville kauden U.S.A:n, Kanadan ja Euroopan. Tilatkaa nelivärinen katalogi hintaan \$3.00. Sen hinta hyvitetään ensimmäisen \$35.00 tilauksen mukana.

SCANDINAVIA BY MAIL
P.O. Box 7604, Glendale, Ca. 91225

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjavara-kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin 9 ap. - 5:30 ip.

8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

MISS ...

jatkoa etusivulta

Faikalalla olleiden suomenkielisten sanomalehtien päätoimittajat **Sakri Viklund** (Amerikan Uutiset), **Marita Cauthen** (Raivaaja) ja **Leena Isbom** (New Yorkin Uutiset) tervehtivät niinikään yleisöä, osanottajia ja Imatran toimihenkilöitä ja jäseniä.

Kilpailukomitean puheenjohtaja **Maire Laiho** kutsuttiin myös lavalle kukitettavaksi. Hän kertoi olevansa mielisään nähdessään yleisöä paikalla "niin suurena joukkona".

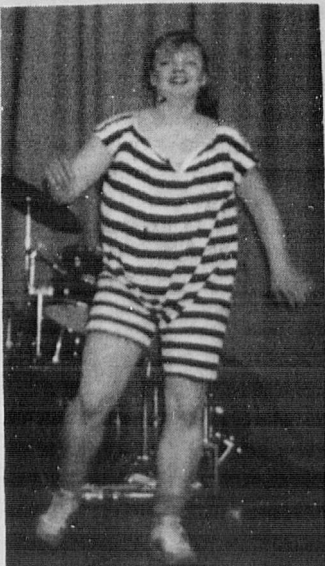
Kristina Jensen, Miss Finlandia vuosimallia 1990, kertoi lyhyesti kokemuksistaan ja Suomeen tekemästään palkintomatkastaan.

Ennen iltapukukierrosta Manner kutsui 9-jäsenisen tuomariston lavalle, missä hän esitteli heidät yleisölle. Siihen kuului pääkonsuli Castrénin ja Finnairin Sandbergin lisäksi asianajaja **Ernest Saasto**, OKOBANKin päällikkö New Yorkissa **Kyllikki Pankakoski**, Finlandia Foundationin Washington, D.C. jaoston puheenjohtaja **Marianne Pärssinen**, Marimekon New Yorkin Kiitos Inc. myymälän johtaja **Gunilla Whalen**, professori, filosofian tohtori **Richard Impola**, Suomen YK:n lähetystön sotilasattasea, e-verstiluutnantti **Juhani Loikkanen** ja **Vuokko Hilska**, joka toimi useita vuosia Miss Finlandia komitean puheenjohtajana.

Kansallispuku-, uimapuku- ja iltapukukierroksista annettujen pisteiden lisäksi huomiointiin se, miten kandidaatit selvisivät asianajaja **Robert Saaston** heille esittämistä kysymyksistä.

Kaikkille esitettiin kolme vakioesitystä. Ensimmäisessä pyydettiin kertomaan heidän suomalaisesta taustastaan ja mitä suomalaisuus merkitsee heille itselleen. Toiseksi kysyttiin heidän osallistumisestaan suomalaisjärjestöjen toimintaan ja pyydettiin ehdotuksia siitä, miten mukaan saataisiin lisää nuorempaa polvea. Kolmannessa heitä pyydettiin kertomaan tuomaristolle, miksi juuri hänet tulisi valita uudeksi Miss Finlandiaksi.

Väliajalla Saasto tunnusti Raivaajan reportterille pyytävää.

Tanssija Lotta Kuusisto "uimapukukierroksellaan".

neensä apua visaisten kysymysten laadinnassa sanomalehtimies **Werner Wiskarilta**.

Kimberly ja Ryan Saasto auttoivat isäänsä arvonnalla suoritettua kysymysleikkissä.

Saasto kertoi kahdeksan kandidaatin puhuvan Suomea. Joukossa oli vain yksi, joka ei osannut suomea ollenkaan. Viisi oli syntynyt Suomessa. Kaikki joko opiskelivat, olivat opiskelleet tai aikoivat tulevaisuudessa opiskella yliopistossa. Seikka sai Saaston toteamaan, että "kuka sanoikaan, etteivätkö kauneus ja järki sovi yhteen".

Vuoden 1992 Miss Finlandiaksi kruunattiin **Marjo Savari**. Ihannetytön ja ensimmäisen perintöprinsessan tittelin sai **Anita Salmu** Bostonista. Muut perintöprinsessat olivat **Monica Nurminen** Hawthornesta New Jerseystä, **Kirsi Simola** Stuartista Floridasta ja **Diane Ritola** Lake Worthistä Floridasta.

Kilpailun pääpalkintona oli edestakainen Suomi-matka Finnairin liikemiesluokassa. Lisäksi voittajat saivat monia muita pienempiä lahjoja.

Voittaja Marjo Savari kertoi olleensa sekä mielisään että yllätynyt voitostaan, koska mukana oli "niin monia kaukaniitä tyttöjä". Hän piti kilpailua hyvänä kokemuksena. Samalla se tarjosi tilaisuuden päästä näkemään New Yorkia, mikä ei ollut hänelle ennestään tuttu paikka.

Nurmijärvellä Suomessa syntynyt Savari muutti Yhdysvaltoihin 10-vuotiaana. Viime vuoden joulukuussa hän päätti opintonsa Florida Atlantic Universityssä, missä hän oli pääaineenaan opiskellut psykologiaa. Toivomuksena oli jatkaa opintoja muutaman työvuoden jälkeen.

Ihmisten parissa työskentely on lähellä hänen sydäntään. Suunnitelmissa on järjestää seminaareja, joiden pyrkimyksenä on saada opettajat ja oppilaat paremmin ymmärtämään toisiaan.

Savari kertoi odottavansa jännityksellä edessäolevaa Suomi-matkaansa.

"Tämä oli todella hieno kokemus, antaa kerrottavaa lapsilleni joskus tulevaisuudessa. Näin monen kauniin ja älykkään tytön tapaaminen ei ole suinkaan jokapäiväinen asia", hän totesi lopuksi.

Ihannetyttö Anita Salmu asuu tätä nykyä Bostonissa, missä hän työskentelee tavaratalo Neiman Marcusin leivissä. Hän on sukujuuriltaan täysin suomalainen, molemmat vanhemmat ovat syntyneet Pohjanmaalla Suomessa, Anita Fitchburgin suomalaiskaupungissa.

Viime vuoden keväällä Fitchburg State Collegessa opintonsa päättäneen Salmun haaveena on päästä jatko-opintoihin Harvardin yliopiston Business Schooliin. Liikealaa pääaineenaan opiskellut Sal-

Kilpailu on päättynyt ja palkinnot jaettu. Vasemmalta Heather Knox, Lisa Niskanen, Ihannetyttö ja ensimmäinen perintöprinsessa Anita Salmu, Miss Finlandia 1992 Marjo Savari, Miia Talviharju (takana), toinen perintöprinsessa Monica Nurminen, kolmas perintöprinsessa Kirsi Simola, Eeva-Lisa von Ancken (takana) ja neljäs perintöprinsessa Diane Ritola.

mu on myös innokas runoilija, jonka tuotantoa on jo julkaistukin.

Tämän kesän suunnitelmassa on matka Suomeen äidin puoleisia sukulaisia tapaamaan, joita hän ei ole nähnyt vuosiin. Hänellä on tati Raumalla, joka on koettanut houkutella pitempiaikaisellekin vierailulle, vaikkapa vakituisestikin asumaan.

"Mukavaa mennä, viimeksi olin Suomessa 1988", hän kertoi.

Salmu kertoi arvostavansa suuresti sitä, että osaa puhua

sujuvasti suomea. "Mitä vanhemmaksi tulet, sitä enemmän annat arvoa kaksikielisyylle. On todella hieno voida sulautua toiseen maahan kielivaikeuksista."

Hoikkaa ja pitkää Salmua on usein koetettu houkutella mallihomeihin, mutta vastaus on tähän asti ollut "ei", sillä "halusin ensin päättää opintoni".

Toinen perintöprinsessa Monica Nurminen opiskelee kaupallista alaa New Yorkin Laboratory Institute of Merchandising koulussa.

Kolmas perintöprinsessa

Kirsi Simolan suunnitelmissa on opettajan ammatti, mitä varten hän opiskelee parhailaan yliopistossa tampassa.

Neljäs perintöprinsessa Diane Ritola opiskelee fysioterapeutiksi Palm Beach Collegessa Lake Worthissä.

Yleisöllä oli tilaisuus osallistua illan toisen Suomi-matkan arvontaan. Tällä kerralla onni suosi **Aino Latvakoskea**, Norwalkista, Connecticutista.

Taustamusiikista ja kilpailun jälkeisestä tanssimusiikista vastasi **Iiro Rantalan** 6-jä-

jatkuu sivulla 7

Tuomaristo (vas.) Gunilla Whalen, Marianne Pärssinen, Kyllikki Pankakoski, Vuokko Hilska, Garth Castrén, Börje Sandberg, Richard Impola, Ernest Saasto ja Juhani Loikkanen.

Lewsbros vauhdissa.

Kuolleita

Osuuskauppaliikkeen suurmies Wäinö W. Aalto kuollut

WEST TOWNSEND, MA - Wäinö W. Aalto, 77, 33 Bailey Road, entisen United Co-operative Societyn pitkäaikainen rahastonhoitaja ja liikkeenhoitaja ja merkittävä henkilö alueen osuusliikehistoriassa, kuoli huhtik. 18, 1992 Burbankin sairaalassa Fitchburgissa sairauten murtamana.

Hän oli syntynyt heinäk. 28, 1914 Fitchburgissa Kustaa ja Maria (Kesti) Aallon poikana ja oli asunut West Toensendissa vuodesta 1962.

Hän sai päästötodistuksen Fitchburg High Schoolista 1932 ja oli luokkansa presidentti. Hän opiskeli myös Northeastern yliopistossa Bos-

tonissa.

Aalto oli koko ikänsä mukana osuusliiketoiminnassa. Kun hänet vuonna 1947 nimitettiin Fitchburgin United Co-operative Societyn liikkeenhoitajaksi, hän oli ollut liikkeen palveluksessa jo vuodesta 1928 eli 14-vuotisesta - lukuunottamatta kolme vuotta sotaväessä.

Aalto palveli Fitchburgin Co-op Societyn liikkeenhoitajana 29 vuoden ajan - kauemmin kuin kukaan muu. Hän ryhtyi toisen maailmansodan jälkeisinä vuosina johtamaan paikallista osuuskauppaa, mikä hänen aikanaan nousi yhdeksi maamme johtavista osuusliikkeistä.

Aalto erosi virastaan 1976, johon mennessä hän oli menettänyt dynaamisuutensa. Mies, jonka ansiosta osuusliike oli saanut kokea ennennäkemättömän nousukauden, oli johdossa silloinkin kun laskusuunta alkoi ja päättyi lopulta ovien sulkemiseen 1977.

Edesmennyt oli palvellut entisen Eastern Co-operatives Inc.:n presidenttinä ja johtajana sekä entisen New England Co-operatives Inc.:n presidenttinä.

Aalto kuului Fitchburg Savings Bankin johtokuntaan ja oli kuulunut Burbankin sairaalan ja paikallisen United Fundin johtokuntaan.

Hän oli Finnish American Club of Saiman perustajajäseniä ja Raivaaja Publishing Companyn osakas.

Kaipaamaan jäi poika David W. Aalto, Brighton; veli Toivo R. Aalto, Myrtle Beach, SC; sekä useita serkkuja. Hänen vaimonsa Tyyne M. (Kivistö) Aalto kuoli 1979.

Hautaustoimisto Bosk, 85 Blossom St., huolehti hautauksesta. Pastori Edward R. Neuhäus toimitti siunauksen tänä aamuna pidetyissä hautaisissa. Hautaaminen Forest Hill hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen FACS:n tukemiseksi osoitteella P.O. Box 30, Fitchburg, MA 01420.

Wäinö W. Aalto
1960-luvulla

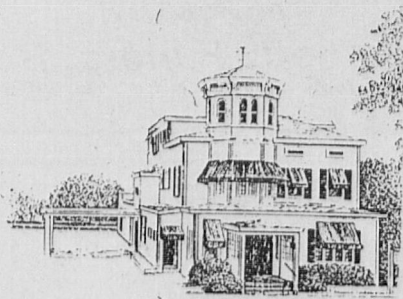
MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

Bosk Funeral Home

85 Blossom Street, Fitchburg, MA

342-3635 Street level access 342-3645

John A. Bosk Sr. John A. Bosk Jr.
Donald G. Dufault Ina A. Davidson
Directors

SUOMALAISIA ... jatkoa sivulta 2

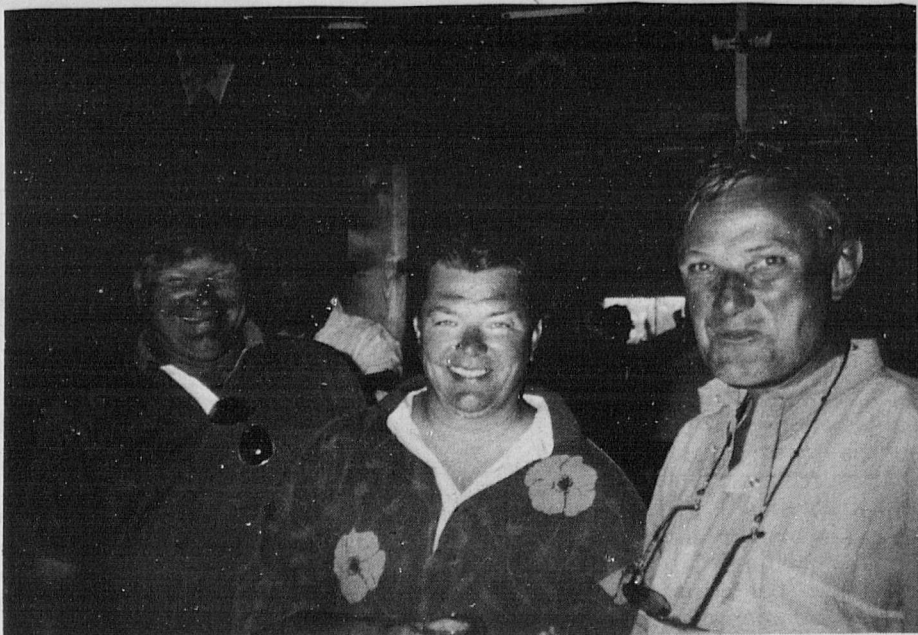
Ahvenanmaalta tullut Henrik Dahlman (uusi vene L-39), Suomea edustaen tietenkin hankin, päätti tasaisen sarjansa kahteen kakkossijaan ja otti kilpailussa MM-pronssia.

Voiton vei Sveitsin Christian Wahl ja toisena oli USA:n Peter Masterson.

Kolmannessa suomalaisve-

neessä oli kolme elinkeinoelämän edustajaa, Jussi Gullichsen, Peter Fazer ja Robert Mattson, jotka olivat keskivaiheella palkintoluettelossa, jonne pääsi kymmenen maan 20 venekuntaa. Parhaimmassa suorituksessaan ruorimies Jussi purjehti viidenneksi.

Itse näin nämä kirkasvetiset alueet ensi kertaa. Kotimatalla vuoden 1968 Mexikon olympiakisoista oli tarkoitus käydä Nassaussa, mutta hommasta ei tullut mitään kun nyrkkeilymies Valle Reskon seurassa piti kiiruhtaa New Yorkiin Jack Dempseytä tapamaan.

Euroopan mestareilla - Erik Aikalan venekunta - on tässä hymy vielä herkässä. Vasemmalta Timo Porlamo, Matti Rouhiainen ja veneen kippari Erik Aikala.

Kuva: Stig Häggblom

PAPAIJA

Papaija on mielenkiintoisin hedelmä, mitä ihminen on koskaan syönyt. Avocadon ja mangon rinnalla se kuuluu ravitsevimpiin ruokalajeihin. Tällä tropiikkisen alueen hedelmällä on miellyttävä maku.

Sen sisusta on keltainen kuin appelsiinilla, siellä on paljon mustia siemeniä. Ulkopinta on vihreä, mutta hedelmän kypsyessä se muuttuu keltaiseksi. Muodoltaan se on pitkän soikea niinkuin kurpitsa. Se riippuu keskikokoisen puun rungossa eikä oksassa, kuten muut hedelmät.

Vieläpä itse puukin on ainoa lajiaan. Sillä on kolme sukupuolta; uros, naaras ja sukupuuton. Se kasvaa äärimmäis-

sen nopeasti, kehittyen taimesta hedelmiäkantavaksi puuksi yhdessä vuodessa. Parhaiten se menestyy alhaisilla seuduilla ja ainoastaan tropiikissa, joskin sitä kasvatetaan puolitropiikissakin, mutta ei yhtä hyvillä tuloksilla.

Tavattomin ja ihmeellisin kuitenkin on sen hedelmän arvo terveyden kannalta katsottuna. Espanjalaiset, jotka tulivat Mexicon lahtialueelle viidennellä- ja kuudennella-toistavuosisadalla huomasiivat, että vaikka alkuasukkaat söivät puoliksi pilaantunutta lihaa ja kalaa, eivät he sairastuneet jos he tuon aterian päälle söivät kohtuullisen määrän papaijaa.

Alkuasukkaat olivat kokeuksen kautta oppineet, että sen lisäksi kun papaija-hedelmä auttoi ruuan sulamisessa, se myös ehkäisi vatsakipujen muodostumisen.

Ensimmäinen todellinen tiedemies, jolla oli mielenkiintoa papaijan kemialliseen ja ravinnolliseen olemukseen oli professori R. H. Chittenden, Yalen yliopistosta. Hänen työnsä papaijan tutkimuksessa oli niin täydentävä, että muut tutkijat ovat vahvistaneet ne oikeiksi.

Tärkeimmät aineet mitä papaija sisältää ovat; vitamiinit, mineraalit ja valkuaisaineet, jotka kemiallisesti sulattavat ruokaa. Sen tärkein ja pääaine on "papain", mutta hedelmä sisältää muitakin tärkeitä aineita.

Professori Chittendenin tiedotuksen mukaan aineitten yhdistelmä, joka on löydetty papaijassa, voi sulattaa proteiinia, rasvaa ja tärkkelystä.

Tri Frank Woodbury todisti kokeiluilla papaijan sulattamisarvon. Hän asetti koeputkeen lohta, keksejä, turskajauhoja jne. ja jatkoi sivulla 13

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle
85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

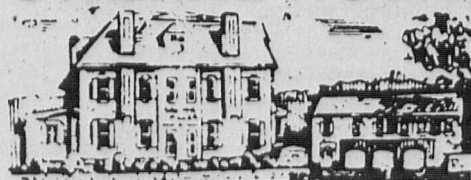
Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

Smith Funeral Home Inc.

Elden E. Bjurling
Douglas Stone
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel. 632-0377

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG

Howard J. Miller, Director

Phone All Branches 345-6778

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA

Hautatoimituksia
vuodesta 1896

MISS...
jatkoa sivulta 5

New Yorkin Laulumiesten "rippeissä" lauloivat Jean ja Aarre Pellinen sekä Harry Manner.

AHDINKO...
jatkoa sivulta 4

Uusia ihmisiä murroksessa

Itsemurhaan päätyneistä noin puolet on Lönnqvistin mukaan työelämästä syrjäytyneitä, joiden ongelmia ovat tuen ja ihmissuhteiden puute.

Noin 40 prosenttia itsemurhan tehneistä ei kuitenkaan erotu sosiaalisen asemansa vuoksi enemmistöä mitenkään, mutta sairaus, vastoin käymiset tai menetykset ovat johtaneet itsemurhaan.

Ehkäisyohjelmassa korostetaan, että myös ruumiillisten sairauksien hoidossa ja elämäntilanteissa annettaisiin lisen kentän muutoksiin voimakkaammin, ja miesten kyky ratkaista tällaisia ongelmia on

huono, sanoo Lönnqvist.

Ministeri Eeva Kuuskoski korostaa yhteiskunnallisen murroksen merkitystä. Itsemurhakuolleisuus on noussut 1980-luvun puolivälistä lähtien, ja vuonna 1990 se kohosi ensimmäisen kerran Suomessa yli 30:een 100,000:ta asukasta kohti. Erityisen suurena huolen aiheena ovat alle 25-vuotiaiden miesten itsemurhat, joiden osalta luku on Euroopan korkein.

Kun sosiaalinen ja psykkinen turvallisuus rakoilee, on mm. tiedotuksella luotavan ilmapiirin merkitys kansalaismielialalle ja selviytymisuskolle tärkeä. Emme saa lyhyistä yhteiskunnallisten vaikeuksien ja uhkakuvien alle, vaan kriisistä on kasvatettava uusia ratkaisuja, sanoo Kuuskoski.

Ohjelmassa todetaan niin ikään, että itsemurhat vähenivät, jos pystytään välttämään alkoholin käyttöä elämäntilanteiden ratkaisijana ja saamaan tilalle selviytymistä paremmin tukevia muita keinoja.

Naiset yrittävät

Naiset yrittävät itsemurhaa Lönnqvistin mukaan yhtä usein kuin miehet, mutta onnistuvat yrityksessään 4 - 5 kertaa harvemmin. Naiset ovat myös tietoisempia ongelmistaan ja hakeutuvat niihin aktiivisemmin apua.

Korkea koulutus ja tulotaso sekä avioliitto suojaavat miehiä itsemurhilta. Miehet reagoivat työongelmiin ja sosiaalisesta tuella.

Suomen Pääkonsulinvirasto

380 Madison Avenue
24th floor
New York, NY 10017
Puh. 212-573-6007
Telefax 212-573-6310
Telex 14-9515

Vientikeskus

Toimii samassa osoitteessa
Puh. 212-808-9721
Telefax 212-370-2863
Telex 212-370-2863

Ehdokkaat kansallispuvissa (vas.) Marjo Savari, Anita Salmu, Heather Knox, Monica Nurminen, Lisa Niskanen, Tanja Kirk, Kirsi Simola, Diane Ritola, Miia Talviharju, Loviisa mehta, Jonna Kuokkanen, Eeva-Lisa von Ancken ja Satu Svahn. Oikealla juontaja Harry Manner.

seninen Lewsbrothers jazz-bändi. Pianoa soittavan Rantanen lisäksi orkesterissa soittivat rumpali Rami Eskelinen, trumpettisti Franz Hackle, saksofonisti Rainer Hackle, basisti Dale Robbins ja kitaristi Eric Allam.

Imatra oli pestannut paikalle myös ammattilaisvalokuvaaja Andrew Marinon, jolla on suomalaiset sukujuuret äitinsä puolelta, ja on jopa syntynyt Brooklynin Finn-

townissa.

Ennen kilpailua mainiot suomalaiskokit Leena ja Tuula olivat järjestäneet illallisen, mikä tietysti koostui perinteisistä suomalaisherkuista.

Tuula Malmi oli saanut auttajakseen Salla Kajanteen, sillä Leena oli työllistettynä sinä iltana Eastonia Housella.

Tuula on asunut viimeiset 16 vuotta New Yorkissa, ensin vuoden piikkomassa, sitten ruoanlaiton parissa. Nykyisen

pitopalvelunsa hän perusti 1979 ja on siitä lähtien ruokkinut suuriakin ryhmiä suur-New Yorkin alueen lisäksi mm. Philadelphiassa ja Fitchburgin FinnFestillä. Kaukaisin pesti on ollut Dallasissa.

Tuula kertoi olleensa ruoan kanssa tekemisissä koko ikänsä. Kymmenen vuotta hän oli SOK:illa ja kaksi vuotta hurahti Venäjälläkin, missä hänen ruokittavanaan oli päivittäin 2,000 miestä.

Tuula Malmi (vas.) oli valmistanut herkullisen aterian, minkä tarjoilemissa avusati Salla Kajanne.

Canterbury, CT

FAHS:n toimintaa

Toukok. 3 - Kevät-ateria Finnish Hallilla, Rt 169 klo 1:00 iltapäivällä. Aikuiset \$7.00, alle 12-vuotiaat lapset \$3.00. Varaukset soittamalla Eilalle 203-423-3854. Järjestäjä FAHS.

Toukok. 7 - FAHS:n kokous Finnish Hallilla, Rt 169. Kahvi klo 7:00 illalla, kokous 7:30.

"Hyvä herra, Te olette kuollut"

"Hyvä Herra, Te olette kuollut", viranomaiset ilmoittivat 47-vuotiaalle Roger Verronille paikkakunnalla nimeltä Bagneux, joka sijaitsee lähellä Pariisia. Verron oli pyytänyt väestökirjanpidosta virallisia papereita avioituakseen.

Viranomaisten tietojen mukaan Verron oli menehtynyt alkoholimyrkytykseen ja kylmään erällä niityllä Etelä-Ranskassa vuonna 1988. Mies itse kiistää tapahtuneen, kertoo ranskalaislehti France-Soir. Lehti pohtii, kuka mahdettiin haudata Verronin sijasta ja mitä kaikkea mahtaa olla häntä koskevien väärin tietojen taustalla.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-942

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn.
Tel. 774-3284

Central Village
Tel. 564-2147

Making of Finnish America

Becoming Finnish Americans: Old traditions in new contexts

Monuments to Finnish-American Settlers

by Toini Laakso

This report of Making Finnish America conference held last November at the University of Minnesota in Minneapolis continues from last week.

What do the monuments tell about emigration?

The Delaware settlement monuments in Rautalampi and in Chester, Pennsylvania, reflect the changing attitudes within Finland towards the emigrants, Kalhama said, and also the consolidation among the immigrants within America of their own identity.

She pointed out that although the first official references to emigration from Finland date back to the latter part of the 19th century, it was not until the 1930s that official policy began to take clearer shape resulting in the primary aim being building of bridges between the Finnish community overseas and the mother country.

"At about the same time, as a result of a report to Congress on the role played by Finns in the settlement at New Sweden on the Delaware in the 17th century, Finland was invited to participate alongside the United States and Sweden in the tercentennial celebrations," she said. "This invitation had a considerable impact within Finland, and the Finnish Government decided to commission from the Finnish sculptor Wäinö Aaltonen the monument which was ceremonially unveiled on 29 September 1938 at Chester, Pennsylvania," Kalhama elaborated, and pointed out "This monument represented genuine collaboration between the Finnish-Americans and Finland, for the foundations were donated by the Finnish community in the United States,

the pedestal by the people of Rautalampi, and the stone for the monument itself by the Republic of Finland."

The Delaware Tercentennial brought wider recognition for Finland and Finnish-Americans, she stated.

I was shocked to hear her say: "It has been shown that even at the period when Finland was gaining her independence, immigration officials in the United States were marking Finnish immigrants' papers with the comment 'Undesirable nationality.'"

Continuing she said, "Partly as a consequence of this, many of the immigrants set out to obtain American citizenship as soon as possible. After the Tercentennial, however, no one needed to be ashamed of Finnish ancestry any more; indeed, it became a source of pride, as is illustrated in the statement by the congressman from Minnesota, O. J. Larson: 'I am proud of my American citizenship, and I am proud of my Finnish origin.'"

The inscription on the Delaware monument reads:

*Sons of Kalevala sailing,
passed an ocean's western reaches
to this soil their strength applying
on this shore a home established
toiled their crops to sow and garner
hewed their dwellings from the frost*

*Near this spot stood a settlement
named Finland so called by the first Finnish
settlers on this continent in remembrance
of their homeland. This memorial was erected
in 1938 by the Finnish Nation and the Finns
in America in commemoration of the Finnish
pioneers of the first permanent settlement in the Del-*

aware River Valley in 1638.

There is also a Finnish version of this inscription on the monument.

The Delaware Tercentennial was also celebrated in Finland, especially in Rautalampi, Kalhama said. A monument was erected there bearing the inscription: "In memory of the wilderness pioneers who left Rautalampi in the 16th and 17th centuries for the forests of Central Sweden and from there for America."

"The majority of the monuments in the United States, however, were erected during the 1950s, to honor the memory and achievements of the pioneer immigrants in the overseas migration of the 19th and 20th centuries," she continued.

"The Finnish-Americans had begun to realize that the time for recording history was running out, as the older generation began to pass away." Historical committees were set up in many Finnish settlements and this often led to the erection of a monument, she said.

In Canada where Finnish immigration was more recent, this stage was reached in the 1970s and a similar pattern developed there.

Wolf Lake monument

Kalhama showed slides of various monuments as she told about them. I borrowed two photographs from her.

One is of a monument in Wolf Lake, Minnesota, of which she said, "This monument is located in front of Finnish Church in Wolf Lake, erected June 28, 1953. On the top of the monument is a millstone, handmade by John Wirkkunen, the first settler in this area in the year 1888."

Inscriptions in English and Finnish read:

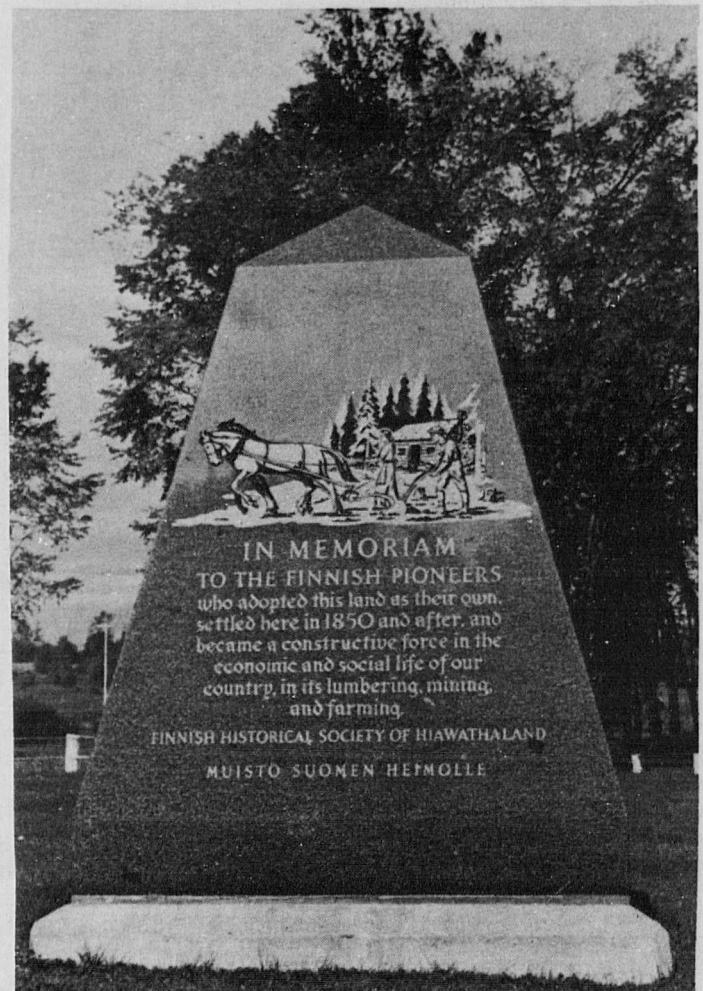
*IN MEMORY of the Finnish
Pioneers who arrived here in
the eastern part of Becker
County in 1882 and later years,
and whose courage, perseverance
and faith was instrumental in
opening Wolf Lake and vicinity
to agricultural development.
Erected by their descendants
July 28, 1953.*

*MUISTOKSI suomalaisille esi-
raivaajille, jotka saapuivat itä-
seen Becker Countiin 1882 ja
myöhemmin vuosina, joiden
rohkeus, sitkeys ja luottamus
avasi Susijärven ja ympäristön
viljelykselle. Kunnioittaen
heidän jälkeläisensä.*

Crystal Falls monument

The second photo is of an attractive monument in Crystal Falls, Michigan, dedicated in 1958 to the pioneer Finns. The English text reads:

*In memoriam to the Finnish
Pioneers who adopted this*

Monument in Crystal Falls, Michigan

land as their own, settled here in 1850 and after, and became a constructive force in the economic and social life of our country, in its lumbering, mining and farming. Finnish Historical Society of Hiawathaland.

Three Finnish words are below the English: *Muisto Suomen Heimolle* (A memorial to the Finnish tribe).

Finnish heritage is rich in Michigan's Iron County where the main influx of Finnish settlers began in 1887, although the first arrived in 1850, explained Kalhama. Crystal Falls became its main activity center, she continued, with a very lively Finntown with several groups: *Toivola* (Place of Hope) Temperance Society organized in 1890, the Lutheran congregation organized in 1897, and a local of the Finnish Socialist Federation around 1908.

Finn Hall monument

It was interesting to learn that besides the monuments to early pioneer Finns, at least one honors the Finn hall.

This memorial is erected in Woodland, Washington, and Kalhama said "celebrates the active social and community life associated with the local Finn 'hall.'"

I especially like its inscription as it makes you feel the hall:

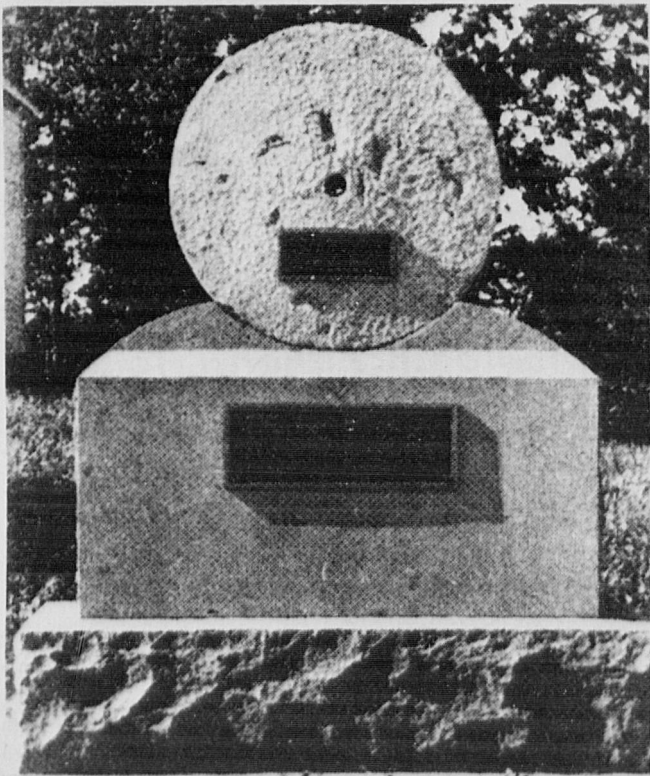
In 1916 Finnish immigrants constructed a hall near this site under the name of a literary association (Kirjalaisuus Seura), forming a lending library. Although they brought their diet, language, and saunas with them, some old country beliefs were left behind. These people found it necessary to meet where they could study the social customs of their new country, challenge and question partisan politics, and reflect on theological insights. At this cultural center were held language classes, meetings athletic activities, wedding dances, funerals and programs with oratory, drama, poetry, vocal and instrumental music. Steaming kettles of coffee and the warmth of dignified waltzes, pulsating polkas and schottisches brought togetherness to these rugged individualists. Life to them was involvement.

Monuments in Canada

We also had a peek at a few monuments in Canada. The speaker prefaced their viewing by saying, "The characteristics associated with Finnish migration are freedom from prejudice, determination and courage."

"It can also frequently be recognized that migration has in part been associated with challenges to the established

turn to MONUMENTS page 10

Monument in Wolf Creek, Minnesota

SOUTH PARIS, ME - Finland is celebrating 75 years of independence this year.

Year long festivities are planned to celebrate the occasion. A publication by the Finnish Tourist Board calendars the scheduled events. Expatriates and their descendants are encouraged to return to what has been designated "Roots in Finland." Special systems are in place to help people trace their roots.

In anticipation of just such a journey, the Finnish-American Heritage Society of Maine recently held a special "Homecoming" event to encourage others to join them.

Michael Holownia, a Finnair representative from Boston, was the guest speaker. Finnair has offered special discount rates to entice travel this year. Holiday tour packages are available within the country and arrangements can be made for travel to other Scandinavian countries or to the former Soviet Union.

Travel arrangements for the Finn/Am Society have been made through Travel Wize Tours. Their representative, Alice Salzano, also participated in the "Homecoming" event. She stated that 32 people had already signed up but more block seats are still available. One need not be a Society member, or even a Finn, to partake of this event.

Leaving June 17 -

Maine society planning Finland tour

Officers of the Finnish-American Heritage Society of Maine and travel representatives discuss "Homecoming." Left to right in the above photo are: Alma Dixon, Heritage Society secretary; Laila Suomela, president; Ida Gurney, treasurer; Eva Bean, Homecoming Ambassador; Alice Salzano of Travel Wize Tours; Michael Holownia of Finnair.

photo by Jura

Departure is scheduled for June 17 and the return date is July 8. The group will fly Finnair from JFK to Helsinki. Arrangements can be made to

join, or leave, the group in Maine, Boston, or New York. Those wishing to go for two weeks only may return on July 1 but will need to schedule their

own transportation from Boston to Maine.

Eva Bean, Homecoming Ambassador for the Finn/Am Society has more information

and literature available and welcomes further inquiries from interested parties. She may be reached at: 207-583-6160.

Barbara Payne

FITCHBURG, MA The Finnish Cultural Center at Fitchburg State College, founded in 1964, will hold its annual meeting on Sunday, April 26, 2:00 p.m., at Saima Park, Scott Rd.

Following a short business meeting, a special recognition program to honor the steadfast work of two past immigrant Finns for their outstanding contributions to the devel-

opment of Finnish roots in the Fitchburg area: Reverend Andrew Groop and Vice Consul Henry Puranen. They were well known and held in high esteem well beyond the confines of the Fitchburg area.

In addition, Kaino Waltari Rajala of Ashburnham will be recognized for her research on the Finnish residents of Ashburnham and publication of her book, *Finns of Ashburnham, MA 1903-1983*. Information about Kaino will be

given by her nephew, David Reponen, teacher at Oakmont Regional High School.

Recognition of Reverend Groop's productive life will get under way with the singing of Sibelius' Finlandia Hymn by the choir of the Elm Street Congregational Church, previously the Finnish Congregational Church, which was founded by Reverend Groop and of which he served as pastor for 47 years plus an additional nine as pastor emeritus.

The Rev. Andrew Groop (1865-1950) will be remembered by the Finnish Cultural Center during their annual meeting at Saima Park, Fitchburg, this Sunday.

Groop was a pioneer of the Congregational church movement among the Finns in America. He traveled to many of the "Finntowns" of the Northeast, organizing churches in many of the communities he visited.

In 1892 Groop began his work ministering to Finnish immigrants in Fitchburg. He had to learn Finnish first, though, as his native tongue was Swedish.

He was a founder of the Elm Street Congregational Church and he served it as pastor for 51 years. The photograph of the Rev. Groop, right, probably dates from the early 1920s.

Photo courtesy of Laine collection/Finnish Cultural Center.

The late Honorary Finnish Vice Consul Henry "Heikki" Puranen (1883-1963) is one of the historical figures to be remembered by the Finnish Cultural Center during their annual meeting Sunday at Saima Park in Fitchburg. Most of Puranen's career as a Finnish-American newspaperman was spent at Raivaa Publishing Company. During his 41 years with Raivaa he worked in the bookstore, was a member of the editorial staff, and business manager from 1950-60. In his spare time he was active in a number of groups through the years, including the Saima Society, United Co-operative Society, Reipas Athletic Club, the Finnish socialist sports league, and the Fitchburg Library Board of Trustees.

The photo of Puranen, left, was taken in 1959.

photo courtesy of Vieno Kokko/Finnish Cultural Center

Cultural Center meeting Sunday

Herbert R. Groop, retired Fitchburg Housing Authority executive, will talk about his father's background, and Reverend William A. Sumner, pastor emeritus, who also served the Elm Street church, will cov-

er Rev. Groop's professional life.

Diane Tammi Cushing, accomplished accomplished vocalist and actress, will render vocal selections during Puranen's tribute. His story will be related by Miriam Lehto, well known actress, director and community figure, and Tuure Tenander, former United States commercial attaché, now residing in Kennebunk, Maine.

Introduction to the program will be given by Toini Laakso, president of the Cultural Center. Displays about each honoree will be on exhibit.

Members and guests are invited to bring memorabilia of their Finnish background for display, and for contributing to the Finnish Cultural Center now or at a later date.

The afternoon will close with the ever popular Finnish coffee table coordinated by Aili Walsh, past president and current hospitality chair.

Toini Laakso

Kenttähall

Lake Worth, FL

The weather here, for the most part, has been rather nice.

Sunday, April 12th, the Jämsä Pelimannit were at the hall. They played many popular Finnish tunes and had the audience tapping their feet in rhythm.

On the floor a dancing couple with the band moved a-

round the floor so fast that they seemed to be floating on air.

We also heard the "Yellow Rose of Texas." It sounded good in Finnish accompanied by mostly an accordion band.

One of our long time members, Hilda Kulkki, 93, passed away. Her husband is Arvo Kulkki.

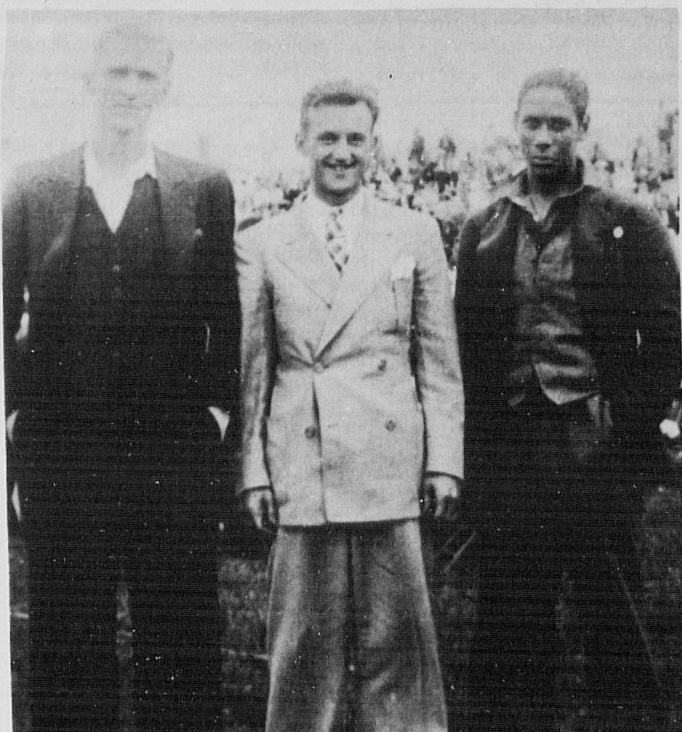
Osmo U. Tuiskula

Sports scrapbook

Boston Marathon trivia

In the above photograph, published originally in the April 20, 1960, issue of the *Boston Globe*, shows Paavo Kotila, winner of the 1960 Boston Marathon, signing an autograph for Mrs. Martha Takki of Weymouth during a celebration in his honor at West Quincy. To Kotila's right is the late Kalevi Kantola of the Finnish American Marathon Association. Thanks to Tauno Johnson of Norwood (MA) for sharing with us this bit of Boston Marathon history.

The legendary Johnny Kelley, center, with two competitors somewhere in the 1930s. On the left is Leino "Lenny" Mattson and on the right, Tarzan Brown.

Dear Editor:

Marathon time is here again, especially interest in Johnny Kelley. I thought you would like to put the enclosed photo into your sport files.

On the left is my brother Leino "Lenny" Mattson, then Johnny Kelley and Tarzan Brown. The photo was taken in the 1930s somewhere where the three runners ran in some road race or track meet. When we lived on Charles Street in Fitchburg I met Johnny Kelley a few times when he dropped by to pick up "Lenny." Missing from the picture is Irving White, who with "Lenny" raced in many events in the northeast part of the country.

Sincerely,
Tauno Mattson
Lunenburg, MA

Thank you, Tauno, for sending in this interesting photo. It's a great addition to our collection. For those of you who haven't heard yet, Johnny Kelley, 84, completed his 58th Boston Marathon this past Patriot's Day. His time: 5:58:36.

Bob Kempainen wins marathon berth on US Olympic team

In the RAIVAAJA of Feb. 26, 1948, predicted that **Bob Kempainen** of Minnetonka (MN) had an outstanding chance of making the U.S. Olympic team on the basis of his excellent 2:12:12 showing in the Twin Cities marathon of last Oct. 6.

Well, this young American Finn made the squad by finishing third in the Olympic marathon trials on April 11 in Columbus (OH).

Winner at the trials was Steve Spence who finished third in the 1991 World Championships at Tokyo.

Ed Eyestone was runnerup, the same spot he won in the 1988 trials. All three top placers finished close together with times of 2:12:43, 2:12:51 and 2:12:54, respectively.

These were excellent times, considering that it was a warm, humid day at Columbus with both humidity and temperature close to 70.

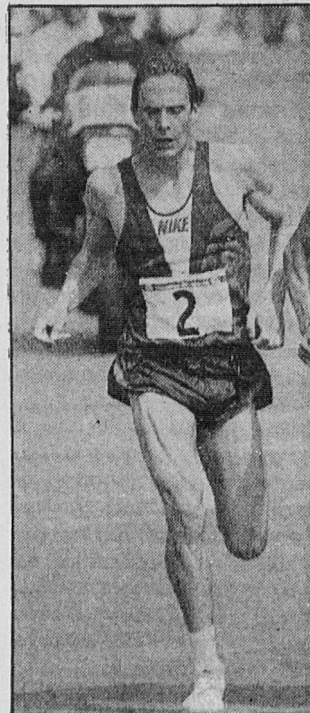
This was only Kempainen's second marathon, his Minnesota effort last year being his first, during which he scored the second fastest qualifying times for the trials during 1991. He had been an outstanding runner prior to this at distances shorter than the 26.2 marathon miles.

Kempainen picked up a nice check for \$38,000 for his third place notch at Columbus. The only previous American of Finnish descent to make the U.S. Olympic team in the marathon was **Aulis (Ollie) Manninen**, then of Gardner (MA), back in

1948.

"Vauhtia päälle" in Barcelona this summer, Bob!

-- Harri Siitonen

Bob Kempainen

Hänninen 13th in London

Finnish runner **Harri Hänninen** gained 13th place in the London Marathon on April 12 with a fine time of 2:12:29.

Winner was Antonio Pinto of Portugal in 2:10:02, with the top five finishers registering times under 2 hours, 11 minutes.

-- Harri Siitonen

MONUMENTS

continued from page 8

norms of social behavior; for example, the utopian communities established in various parts of the world.

"In Canada, such ventures included Matti Kurikka's New Harmony or *Sointula*, and *Sammon Takojat* (Forgers of the Sampo), set up in Webster's Corner, Vancouver, after *Sointula* had collapsed. Despite rapidly losing its utopian character, this continued as a vigorous Finnish community from 1905 to 1948. There was an active Finnish labor association here, and the hall they built still stands; it now houses a children's daycare center."

A slide of the "Sampo" monument inscribed "*Sampon Takojat, 'Forgers of the Sampo' Dedicated to the Finnish Pioneers who settled here January 1, 1905*" was shown. This monument was erected on June 23, 1985, in Maple Ridge, B. C., Canada.

Toronto's Finnish War Memorial

"One of the most important forms of activity among the Finnish immigrants was the organization of aid during the World Wars," Kalhama said, "and this is recorded, for example, in the Finnish War Memorial in Toronto."

"The Finnish War Veterans in Canada have been active since 1935, and over the years have contributed in many different ways to supplying aid to Finland, e. g. by collecting funds, by campaigning to recruit volunteers to fight in Finland, by granting scholarships for students, and by giving support to other organizations aiding Finland."

This monument in Toronto is located in Agricola Park and was erected on Independence Day in 1975, we learned, and its text reads: "*Heidän muistoaan kunnioittaen. We honor their memory.*"

Monument in Lake Worth

Kalhama spoke of Florida's popularity in attracting Finnish-Americans and "newer waves of migration from Finland," to settle there.

In flashing a slide of a picturesque monument on the screen she said: "The statue unveiled in Lake Worth in 1985 depicts two swans, seen as if landing for rest after a long journey. Whether this is intended by the sculptor as an allusion to the older generation, I do not know; there are at any rate many older Finnish-Americans now spending their retirement years in the warmth of Florida."

She pointed out: "One significant distinction between this monument and all the others is that it was erected, not as a result of communal fund raising, but as the gift of a Florida couple to the city of Lake Worth."

"Here, too, however, the pedestal was brought from Finland, and at the unveiling ceremony, the city's representative laid emphasis on the importance of continued co-operation for both sides."

turn to MONUMENTS page 11

Lukijan kynästä

Dear Editor:

We are, even as you read this, splitting into more factions. And, as the saying goes, "United, we stand. Divided, we fall."

Our small group of supporters in the Finnish-American community cannot spread itself any thinner. The pie is not getting any bigger, so the pieces have to get smaller. Everybody loses. Think about our past, bring lessons forward to the future which can only be made better together.

Controversy and debate are fine. We can learn in such an atmosphere; however, recently, the debate is laced with emotion more toxic than arsenic to the goals of all of the Finnish-American organizations. Do not get lost in the emotions. Do keep an eye on our goals, and do focus on the issues.

Our major goal is to keep

alive the heritage of our Finnish forbears in this country. To fulfill this goal we need to get our younger generation on bandwagon, and keep them interested and active. So, instead of giving up and saying we must prepare for the demise of our organization, let us provide activities for the younger people and provide them with a good example of leadership. It would be a shame to give up after what my grandparents, and yours, went through to make a new life in this country.

Now, I shall step down from my saippualaatikko and hope for the best. I am extremely proud of my Finnish heritage, and I want to continue to feel that way!

Yours truly,
June Ilona Rantanen
Lunenburg, MA

Somerville, MA

Vernon Street Open Studios, 6 & 20 Vernon Street, will be holding an open house on Saturday, May 2, and Sunday, May 3. The hours both days are noon to 5:00 p.m.

Over 50 artists will be opening their studios to the public

the first weekend in May.

One of the artists participating is **Marja-Riitta Lianko** of Cambridge who has a studio on the sixth floor of 20 Vernon St.

Lianko works with wood and multimedia.

MONUMENTS

continued from page 10

Final words

"What is the significance of these monuments, for the migrants themselves and for Finland?" Kalhamo asked as she prepared to wind up her talk. Then commented, "Like Suomi College, and like the various archives and museums, they are both a store of knowledge, and a stimulus to the visitor to ask questions and search for answers."

She said the contacts between Finland and Finnish communities overseas have become steadily stronger although mass Finnish migration to North America has ended.

"It is undoubtedly to the benefit of both sides for people to be able to recognize their identity and their place in a rapidly changing world," she commented, and, "Such monuments can play a role in contributing to the building of this identity, and to recalling the significance of the contribution these people made to the life and development of their region."

"Nor is there any reason to expect a diminution in international co-operation in the near future; on the contrary, as frontiers become more open, and as travel become easier and cheaper, contacts increase," she continued, and

"There is ample evidence of this in many enquiries received at the Institute of Migration, often from third- and fourth-generation migrants, in quest of their roots, and hoping to make contacts with relatives living in Finland."

She then spoke of a "new form of monument," funded and set up by the Finnish Government in 1988 in conjunction with the 350th anniversary of the Delaware settlement, namely, "the Register of Migrants, the aim of which is precisely to assist such enquiries."

"Maybe in the future this is the form which such monuments will take: fast, computerized archives collating information from both the old and new country," Kalhamo remarked, and observed: "If they serve the same purpose, of supporting people in relating to their own situation in life and preserving their links with their roots, then this is all to the good."

She closed by saying: "Those who have adapted and found their place in American society, but at the same time maintained their Finnish identity, are no doubt the best kind of cultural ambassadors."

(Note: Subsequent articles will appear as it would be impossible to cover this excellent conference in one article.)

Worcester, MA

The opening of the exhibit "Strength in Diversity: Worcester's Finnish Community" on April 5 was very well attended. So well, in fact, that one really didn't get a chance to look at all the material on display.

However, if you didn't get to see everything or have not yet been to the Worcester Historical Museum to see the exhibition, there is still time to do it. The exhibition runs until August 19.

The Museum is located at 30 Elm Street and is open Tuesday through Saturday, 10 a.m. to 4 p.m., and Sunday, 1 p.m. to 4 p.m.

There is an admission charge of \$2.00. Children under 18 and Museum members are admitted free.

For addition information, call Museum at 508-753-8278.

Fitchburg, MA

The annual meeting of Workers' Credit Union shareholders will be held on Tuesday, April 28, 1992, 7:00 p.m., at 815 Main Street.

The purpose of the meeting is the reports of officers, election of directors, and any other business that may come before the meeting.

\$7,080.45
& 100 FMK

donated as of presstime to the RAIVAAJA Computer Fund (see the *Tietokonerahasto* on page 2).

The Board of Directors of Raivaaja Publishing Company wishes to thank sincerely all who have donated so generously thus far.

But you must keep the momentum going! Updating and modernizing Raivaaja's production equipment requires a capital investment approaching \$20,000. So please, keep your donations - however large or small - coming.

As RAIVAAJA's first editor Taavi Tainio wrote over 85 years ago: "... the backwoods pioneer, the clearer of fields, does not count his troubles. The work must be done. It will be done."

Remember, this newspaper is owned by the Finnish American community. It is your paper!

So, let us not count our troubles; let us continue our work. Send in your contribution today! *Kiitos!*
RAIVAAJA, P.O. Box 600, Fitchburg MA 01420-0600 USA

Wanted

Richard Scarry's "Best Word Book Ever" in Finnish. Call Walter Aho 603-878-4025.

LLOYD K. HANNULA

79 East Rd. • Box 500 • Westminster, MA 01473 • (508) 874-0629

Finnish-American
Heritage Society's

Annual Spring Dinner

Sunday, May 3, 1992
1:00 p.m.

Finnish Hall, Rt. 169 Canterbury, CT

Adults \$7.00

Children under 12 \$3.00

Tickets available from members and at the door
For reservations call 203-423-3854

Kalenteri

CALIFORNIA

May 2 - VAPPU - Spring Concert and Dance, 7:30 pm, Finnish Brotherhood Hall, 1970 Chestnut St, Berkeley. Featuring the Finnish Brotherhood Chorus & the Laine Family Dance Band. Tickets available in advance at a discount.

May 3 - House of Finland monthly meeting, 4:30 pm, House of Finland, Balboa Park, San Diego.

May 10 - Mother's Day Breakfast, 9 am-noon, Cafeteria, Brotherhood Hall, Berkeley. Sponsored by United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21.

May 12 - United Finnish Kaleva Brothers & Sisters No. 21 membership meeting, 7:30 pm, Brotherhood Hall, Berkeley. Program: "Traveling through Romania," John Schilling (slides-30 min.)

CONNECTICUT

May 3 - "Spring Dinner," 1 pm, Finnish Hall, Rt. 169, Canterbury. Adults \$7.00; children under 12 \$3.00. Tickets available from members and at the door. For reservations, call 203-423-3854. Sponsored by Finnish American Heritage Society.

May 7 - Finnish American Heritage Society membership meeting, Finnish Hall, Canterbury.

May 9 - Tori - Bazaar, 8 am-3 pm, Aura Hall, Voluntown. Crafts, gift items, wood carvings, baked goods (pulla), lunch available. For space rentals, call Anja Mällinen at 203-376-4653.

FLORIDA

April 26 - Dance, 8 pm, Kenttähall, 908 Lehto Lane, Lake Worth. Music by Ilmari Salo.

May 10 - Mother's Day Program, 2 pm, Kenttähall, Lake Worth.

MASSACHUSETTS

April 25 - Dance, 8 pm-midnite, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by D. Wells Duo. Sponsored by FACS.

April 26 - Finnish Cultural Center annual meeting, 2:00 pm, Saima Park, Fitchburg. Reports, election, and program honoring Kaino Waltari Rajala of Ashburnham and the late Rev. Andrew Groop and Vice Consul Henry Puranen.

- Finlandia Foundation Boston Chapter monthly meeting, 3:00 pm, St. Paul Lutheran Church, 929 Concord Turnpike (Rt 2), Arlington. Speaker: Klaus Törnudd, representative of Finland to the UN 1988-91.

April 28 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm Street Congregational Church, 264 Elm St, Fitchburg.

- Workers' Credit Union shareholders annual meeting, 7:00 pm, Workers' Credit Union, 815 Main St, Fitchburg.

MARYLAND

May 3 - Finlandia Foundation Baltimore Chapter Vappu celebration, 1 pm, William & Tytti Burns residence, Mt. Washington. Lunch, sauna, games, live music. RSVP before April 30 to Marianne Miles (410-381-9384) or Tom Salmi (410-381-0056).

May 17 - Finlandia Foundation National Capital Chapter annual picnic, 1-4 pm, Lake Needwood Park, Avery Road, Rockville.

MINNESOTA

May 15 - Finnish American Cultural Activities annual meeting, 7:20 pm, International Institute, St. Paul. Program: Petra Zilliacus singing and reading poetry from her native Finnish-Swedish tradition.

July 23-26 - 'Come Home to Minnesota,' FinnFest USA '92, Duluth. For more information: FinnFest USA '92, P. O. Box 762, Duluth MN 55801.

NEW YORK

May 10 - Mother's Day Celebration, 2:00 pm, Imatra Hall, 740-40th Street, Brooklyn. Sponsored by Finnish Aid Society Imatra.

OREGON

May 14 - Finnish-American Historical Society of the West membership meeting, 7:30 pm, Nobel Lodge, 6225 N. E. Stanton, Portland.

All programs subject to change

Apartment for rent

133 Mechanic St., Fitchburg, MA near upper common. 4 room, 1 bedroom, spacious and nice. \$375/month. Please call Alice Heikkila at 345-1011 or 582-4911.

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2:00 iltapäivällä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, huhtik. 25. p:nä klo 8-12 yöllä. D. Wells Duo takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Finnish Cultural Centerin vuosikokous sunnuntaina, huhtik. 26. p:nä klo 2:00 ip. Saiman Puistossa. Ohjelma ja kahvitarjoilu. Kaikki tervetulleita!

Workers' Credit Unionin vuosikokous tiistaina, huhtik. 28. p:nä klo 7:00 ill. pääkonttorin kokoushuoneessa, 815 Main St., Fitchburg.

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, huhtikuun 14. päivänä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopanen toivotti kaikki tervetulleiksi kokoukseen. Neima Johnsonin pianosäestyksen johdolla laulettiin "America" ja "Maamme laulu".

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Vieras Ingrid Niemi Mainesta toivotettiin myös tervetulleeksi.

"Happy Birthday" laulettiin viikon syntymäpäiväsankareiden kunniaksi: Martha Asiala, Aino Ojala ja Esther Karhunen (kaikki huhtik. 14), Eila Lampila (huhtik. 16), Ethel Anttonen (huhtik. 17) ja Tauno Sepelin (huhtik. 18).

Kaija Pesonen esitteli ohjelman esittäjät. Kalle Peltto aloitti soittamalla kauniita säveliä hanurillaan.

Tyyne Sälö luki pääsistä ja rakastettujen tarinan.

Kalle Peltola lauloi itse sä-

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
huhtik. 25. p:nä
klo 12 - yöllä

D. Wells Duo
soittaa

Kaikki tervetulleita!

Finnish American Club of Saima

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Fitchburg ja ympäristö

Uutispaloja

Elm St. Lähetysseura on päättänyt tänäkin vuonna järjestää erittäin suosittua pata-paisti-illallista. Se tarjoillaan äitienpäivän aattona, lauantaina, toukokuun 9. päivänä klo 5:00 ja 6:30 illalla kirkon seurakuntasalissa.

Illallisen valmistuksesta vastaavat Armas ja Barbara Kaukoranta sekä Norma ja Ed Wade.

Liput tulee hankkia etukäteen, ja niitä saa seurakuntalaisilta sekä varaamalla numerosta 342-7909. Niitä saa myös kirkosta, Hanslin Travel Servicestä (701 Main St.) sekä Raivaajan toimituksesta.

Ateria tarjoillaan perhetyy-

liin, kukin saa itse annostella. Lihan lisäksi tarjoillaan perunasosetta, vihanneksia, suolakurkkuja, kaalisalaattia, leipää ja voita ja jälkiruoaksi kotitekoisia piiraita kahvin kera.

Äskettäisen ryöstämisyrityksen kohteeksi joutuneen leominsteriläisen Kaija Pesosen tarinalla on onnellinen loppu: ryöstäjä saatiin kiinni ja Kaija sai käsilaukkunsa takaisin.

Workers' Credit Unionin pääkonttorissa Fitchburgissa juuri asioinut Pesonen kertoi nuoren miehen riehtaiseen hänen olallaan olleen laukkunsa ja paenneen juoksujalkaa pysäköintipaikalta.

Pesonen pysäytti ohi ajaneen poliisin, joka lähti takaa-ajoon. B.F. Brown Middle Schoolin työntekijä näki tapauksen ja lähti jalkaparikassa miehen perään, kunnes sai tämän kiinni High ja Simons katujen risteyksessä, missä odotteli poliisin paikalle saapumista.

Tästä opimme, että laukusta kannattaa pitää visusti kiinni keskellä päivääkin liikkua.

Äskettäisiin Kansallisseura Imatran kauneuskilpailuihin osallistui kolme paikallista (tai aikaisemmin täällä asunut) kaunotarta: Jonna Kuokkanen, Anita Salmu ja Miia Talviharju.

Kaikki lähtivät mukaan suomalaisuuden nimissä uskoen

kilpailun olevan hauskan kokemuksen. Ja niin tapahtuikin. He tapasivat suomalaiskuisia neitoja muilta paikkakunnilta ja mitteloivat hyvässä hengessä kruunusta ja Finn jatkuu seuraavalla sivulla

Oikaisu

Huhtikuun 15. päivän RAIVAAJassa sivulla 13 olleessa Mari Kumpulaa koskevassa kirjoituksessa oli teksti joutunut paikoittain vääriin järjestykseen. Tässä tekstikohdat korjatussa muodossa:

Näin hän käänsi myös ajolupakysymykset. Sosiaalitoimistosta haettiin Marin kansa social security -kortit, joita tarvittiin heti ensimmäisessä työpaikassa.

Vanhaintavarainkaupasta haettiin huonekaluja halvalla, ja ne olivat joskus hyvinkin arvokkaita. Nyt nämä antiikkihuonekalut ovat aarteita.

Kaiken Mari suoritti ilman palkkaa. Moni tuntee ole-vansa lopun ikäänsä kiitollisuudenvelassa Marille.

Eläkkeelle siirtyessään 62-vuotiaana Mari aloitti "tuntityöt" eli siivoamisen ja keittämisen rikkaille. Tätä työtä hän teki 12 vuotta. Hän las-keli, etteivät eläketulot riittäisi maksuihin eikä elämiseen.

Samanaikaisesti Mari ja Heikki myivät farmitalonsa ja muuttivat kaupunkiin Marin lapsuudenajan nelikerroksiseen kotitaloon. Heillä oli kolmet vuokralaiset. He antoivat arvon hyville vuokralaisille ja pitivät vuokramaksut alhaisina.

Kuitenkin kaiken noustessa Heikki päätti korottaa vuokramaksuja. Tästä Marin monivuotinen vuokralainen pelästy ja valitti Marille, ettei voi mitenkään maksaa enempää vuokraa. Mari teki sopimuksen vuokralaisensa kanssa: "Maksa se raha Heikille, minä annan sitten takaisin". Marin sydän otti toisen hättään.

Kirkollisia

Bethel-seurakunta

Suomenkielinen radioharkaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280, Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip., Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan työntekijänä toimii Erkki Kivi vaimonsa Saara-Liisan kanssa, puh. 345-4264. Kotiosoite: 119 Marshall St., Fitchburg.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Jumalanpalvelus sunnuntaisin aamulla klo 9:30. Pastori Phillip Meheraarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 pyhäkoulu kaikenikäisille.

Lauantaina, huhtik. 25. p:nä pyhäkoululaiset vanhempien, opettajineen ja ystävineen kokoontuvat klo 12:20 kirkolla, mistä jatketaan kiipeämään Mt. Wachusettin huipulle. Perillä nautitaan virvokkeita. Kaikki ovat tervetulleita.

Seurakuntalaiset ovat tervetulleita Finnish Cultural Centerin huhtik. 26. päivän vuosikokoukseen, mikä pidetään klo 2:00 ip. Saiman Puistossa. Ohjelmassa huomioidaan kolmea paikallista merkittävää suomalaista. He ovat ashburnhamilainen kirjailija Kaino Waltari Rajala ja edesmenneet Elm St. Lähetysseurakunnan perustaja pastori Andrew Group sekä konsulina ja yhtenä Raivaajan toimittajana toiminut Henry Puranen.

Messiah Lutheran seurakunta

Sunnuntaisin klo 9:15 aam. sunnuntaikoulu. Klo 9:30 korkeakoululaisten raamattuluokka. Klo 10:30 englanninkielinen jumalanpalvelus.

Kevätjuhla

Lauantaina, toukok. 2. p:nä klo 4 i.p.
Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa

Sunnuntaina, toukok. 3. p:nä
Kalevakodissa klo 10 a.p. ja
Lähetyskirkossa klo 4 i.p.

Vierailevana puhujana Aimo Selin Torontosta
sekä laulajia Sudburystä, Ont.

Lopuksi kahvitarjoilu
TERVETULOA!

Bethel-seurakunta

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN
AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853

Eino E. Niinimäki Kevin D. Nivala
SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

Rakkaamme

Rauha R. Laitinen
os. Eklund

s. elok. 25, 1894 Korpilahti Suomi
k. maalisk. 9, 1992 Ashburnham, MA

Kaivaten
Helga Hawkins
Melinda Hawkins
Richard & Laura Hawkins
Allan & Ronda Hawkins

Kiitos hoivasta lapsuuden
kiitos päivästä nuoruuden
rakkaudesta mi annoit meille
ohjasit askeleita hyvän teille.
Tuuli niin vienosti humisee
ylli talvisen hautausmaan
sinne saatoimme äidin rakkaan
isän viereen nukkumaan.

Kiitämme kaikkia ystäviämme ja sukulaisiamme korteista ja kukista sekä rakkaudestanne ja tuestanne. Kiitos myös Mummun puolesta muistaessanne häntä vierailuilanne.

Kaikenlaisia vakuutuksia . . . Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

PAPAIJA ... jatkoa sivulta 6

kaa, kuivattua naudan lihaa, perunaa, leipää, herneitä, liimapapuja, paistettua makkaraa, paistettua lehmän lihaa, tapiocaa, piirakkaa ja juustoa.

Verrattain lyhyessä ajassa papaija-aines sulatti ne nesteeksi, joka voitiin kaataa putkesta ulos. Tämä koe todisti papaijan olevan apuna ruuan-sulattamisessa vatsassa ja suolistossa.

Ensimmäiseksi papaija tuli kuuluisaksi sitkeän lihan pehmittämisessä. Tämän jälkeen se on tullut tärkeäksi tekijäksi kaupallisella alalla lihatuotteiden valmistuksessa.

Papaijaa on saatavana nykyisin myös tabletteina kauppoista, ja ne ovat hyviä vatsavaivoja poteville.

Arvo Auvinen

Boston maraton ei juhlaa suomalaisille

BOSTON, MA - (Stig Häggblom) Ibrahim Hussein Keniasta nousi ehdottomasti suurten Bostonin maratonin juoksijoiden joukkoon voittaessaan maratonin maanantaina kolmannen kerran ja toisen peräkkäisen kerran. Husseinin aika 2:08:44 oli hänen oma ennätyksensä, mutta yritykset ottaa nimiinsä australialaisen Robert Stellan ennätys Bostonin taipaleella epäonnistui muutamalla sekunnilla.

Suomalaisista Ritva Lemetinen menestyi parhaiten. Ritva oli naisten kilvassa yhdeksäs, aika 2:34:30, jolla ajalla Ritva myös alitti Suomen olympiakomitean rajan (2:35).

Juoksun voitti Pietarista tullut Olga Markova 2:23:43. Naisten kilpaa johti pitkään viime vuoden voittaja ja maa-

ilmanmestari Tokiosta Wanda Panfil Puolasta.

Wanda ei kuitenkaan sammuttanut täysin, vaikka ylittikin maailmanennätyksen. Hän oli kuudes 2:29:29 ajallaan.

Pekka Roto Turusta oli paras suomalainen. Sija oli 23 ja aika 2:18:29.

Ilkka Väänänen oli maalissa 26. ja hänen aikansa oli 2:19:39.

Pekka Roto oli vuosi sitten sijalla 19 ja aikakin ioli vuosi sitten jonkin verran parempi.

Pohjois-Karjalasta tullut Jouni Kortelainen, vuosi sitten 17. sijalla, valitettavasti epäonnistui. Miehellä oli vatsa täysin sekaisin. Hän juoksi tunnin ja lopetti siihen toivotoman yrityksen.

Stigu-pojan pakinaa tarkemmin seuraavassa numerossa.

UUTISPALOJA ... jatkoa edellisluvulta

Ihannetyttö Anita Salmu (oik.) veljensä Erkin ja äitinsä Vienon seurassa.

nairin Suomi-matkasta.

Anita Salmua onnisti parhaiten, hänet valittiin yleisön ihannetytöksi ja tuomaristo valitsi hänet ensimmäiseksi perintöprinsessaksi.

Hänen äitinsä Vieno Salmu, joka asuu edelleenkin Fitchburgissa, ja Bostonissa asuva

veljensä Erkki olivat paikalla jännittämässä ja tukemassa. Lähemmin Anitasta etusivulla alkavassa sepostuksessa.

18-vuotias Miia Talviharju ja Winchendonissa tätä nykyä asuva 17-vuotias (kilpailun kuopus) Jonna Kuokkanen ovat serkukset, jotka lähtivät

kilpaan yhteistoimin äidit mukana innostamassa ja moraalilena tukena.

Vaikkeivat tytöt yltäneet palkeinnoille, he edustivat meitä Fitchburgin alueen suomalaisia tosi hienosti olemuksellaan, käytöksellään ja hyvillä vastauksillaan.

Miss Finlandia 1992 -kilpaan osallistuneet paikalliset kaunottaret (vas.) Miia Talviharju, Anita Salmu ja Jonna Kuokkanen.

Vihitty

Rowena ja Eric Rantanen

SOUTH DEERFIELD, MA - Pastori tri ja Mrs. Fred Agnir ovat ilmoittaneet tyttärensä Rowenan avioituneen Eric Rantasen kanssa. Sulhasen vanhemmat ovat June Ilona Rantanen, Lunenburg, ja Pentti Rantanen, Kalifornia.

Pastori Agnir vihki pariskunnan morsiamen kotona. Morsiusneitona toimi Mirla Agnir, morsiamen New York Cityssä asuva sisko. Sulhaspoikana oli sulhasen veli David Rantanen Lunenburgista.

Morsian opiskelee University of Massachusettsissa musiikkia pääaineenaan. Sulhanen sai päästötodistuksen Lunenburg High Schoolista 1985 ja työskentelee valvovana johtajana Friendly's ravintolassa Hadleyssä jatkaessaan myös opintojaan UMass:ssa Amherstissä.

Kaliforniaan tehdyn häätömatkan jälkeen nuoripari on asettunut asumaan South Deerfieldiin.

**NORTH
END**

**SUBARU
MAZDA
ISUZU**

SUBARU-MAZDA

757 Chase Road, Rte. 13, Lunenburg
(508) 582-4911

ISUZU

525 John Fitch Highway, Fitchburg
(508) 345-1011

TERVETULOA YSTÄVÄT
ALICE & EUGENE HEIKKILÄ

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 44 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Suomen uutisia

Mielipidetiedustelu:

Suurin osa suomalaisista ei luota eduskuntaan

Suomalaisten luottamus eduskuntaan on viime vuosikymmenen puolivälistä vähentynyt oleellisesti. Selvä enemmistö kansalaisista tuntee eduskuntaa kohtaan vain vähän tai ei lainkaan luottamusta, ilmenee sanomalehti Kalevan kuun alussa julkaisemasta mielipidetiedustelusta. Vielä kuusi vuotta sitten enemmistö väestöstä antoi varauksettoman luottamuksensa eduskunnalle.

Kansalaisten luottamus muihin yhteiskunnallisiin instituutioihin on Suomen Gallupin tekemän mielipidemittauksen mukaan pysynyt vakaampana kuin luottamus eduskuntaan. Perusinstituutioihin ilmaisee luottamuksensa edelleen kaksi kolmasosaa väestöstä.

Eduskunnan ohella yrityselämä ja ammattiyhdistysliike ovat menettäneet hieman luottamustaan, kun taas kirkko on onnistunut kasvattamaan uskottavuuttaan kansalaisten keskuudessa, mielipidetiedustelusta ilmenee.

Tutkimuksesta käy ilmi, että selvä enemmistö väestöstä eli 68 prosenttia ei luota eduskuntaan. Vain kolmannes vastaajista eli 31 prosenttia kertoo luottavansa hyvin paljon tai melko paljon eduskuntaan. Vielä vuonna 1986 tehdyssä tutkimuksessa 67 prosenttia kertoi luottavansa eduskuntaan.

Vuonna 1988 luottamuksensa ilmaisi vajaa puolet eli 48 prosenttia kansalaisista. Neljässä vuodessa heistäkin yli kolmannes on muuttanut

näkemystään ja kadottanut luottamuksensa eduskuntaan. Poliitikan tutkijan arvion mukaan tuloksia voi tulkita joko kriittisen kansalaisaktiivisuuden tai poliittisen vieraantuneisuuden kasvuna.

Korkeinta luottamusta ihmisten mielissä nauttivat tutkimuksen mukaan edelleen yhteiskunnan julkiset perusinstituutiot kuten koululaitos, poliisi, puolustusvoimat ja oikeuslaitos. Yli puolet väestöstä luottaa myös kirkkoon ja yrityselämään. Eduskuntaa lukuunottamatta muiden instituutioiden luottamus on pysynyt melko lähellä vuoden 1988 tasoa.

Maaliskuun kahden ensimmäisen viikon aikana tehdyssä mielipidemittauksessa haastateltiin yhteensä 1,013:ä yli 15-vuotiaasta suomalaista.

Sisäministeri Mauri Pekkarinen:

Kuntien katkaistava velkakierteensä

Suomalaiskuntien on sisäministeri Mauri Pekkarisen (kesk) mielestä seurattava valtion esimerkkiä ja pyrittävä välittömästi katkaisemaan velkaantumiskierteensä.

Pekkarisen mukaan hallituksen kriisipaketin päätökset tukevat myös kuntien ponnisteluja. Hallitus sitoutui siihen, ettei valtion ja kuntien välistä kustannusten jakoa muuteta.

"Valtion budjetti ei voi jatkossa olla kuntatalouden pelastusrengas, mutta toisaalta

valtio ei voi myöskään paikata omaa talouttaan kuntien kustannuksella", Pekkarinen sanoi äskettäin Seinäjoella.

Hän piti tärkeänä sitä, ettei äskettäisillä päätöksillä koskettu eduskunnan käsittelyssä olevaan kuntien valtionosuusuudistukseen. Toteutuksessaan se parantaa Pekkarisen mukaan kuntien toiminnan tehokkuutta ja taloudellisuutta.

Äskettäin valmistuneen sel-

vityksen mukaan kunnat ovat parin viime vuoden aikana velkaantuneet hälyttävästi.

Kunnat ottivat viime vuonna velkaa yhteensä 8,5 miljardia markkaa eli lähes 70 prosenttia enemmän kuin 1990.

Jos kehityssuunta jatkuu entisellään, kuntien lainapotti kohooa Pekkarisen mukaan tänä vuonna 32 miljardiin markkaan viime vuoden 25 miljardista.

Alhströmille lähes puolet ranskalaisesta paperitehtaasta

Alhström kasvattaa omaisuuttaan ranskalaisessa Sibille-Dalle -paperiyhtiössä 47 prosenttiin. Yhtiö on sopinut ostavansa aiemman omistuksensa lisäksi Bonduellen suvun 34 prosentin osuuden yhtiöstä. Loput osakkeista ovat ranskalaisen Sibillen suvun hallussa.

Sibille-Dalle muodostettiin vuonna 1990 yhdistämällä kahden paperiyhtiön toiminnot. Alhströmin osuus oli 13 prosenttia. Sibille-Dalle on Euroopan suurimpia teknisten ja erikoispapereiden valmistajia.

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

Suomen uutisia

Kierrätysliike on iskenyt silmänsä turhiin purkkeihin ja vaatii lasisia maitopulloja - 1950-luvun malliin.

Kierrätysliike haluaa maidon panttipulloihin

Suomen kansalaisjärjestön Kierrätysliike kehottaa tänä keväänä säästämään pakkauksia. Erityisesti liike on iskenyt silmänsä maitopurkkeihin. Jokainen suomalainen kuluttaa maitoa 172 litraa vuodessa - käytännössä yhtä monta purkkia. Liike vaatii maitoa kierrätyskelpoisiin pulloihin. Ne voisivat olla lasia, kevytlasia tai muovia. Kierrätysliikkeen projektisihteeri Samira Taina sanoo Saksassa pakattavan 18 prosenttia maidosta kiertopulloihin; Ruotissa pulloja kokeillaan.

Kanervalta uusi malli

Nuorille töitä ilman veroja ja sotu-maksuja

Työvoimaministeri **Iikka Kanerva** (kok) esittää uutta keinoa työllistämiseen. Kanerva ehdottaa, että nuoria palkkaavat työnantajat vapautettaisiin välillisten työvoimakustannusten maksamisesta. Nuorten ei puolestaan tarvitsi maksaa tuloveroa.

Kanerva sanoi viimeviikolla julkaistussa sanomalehti Il-

kan haastattelussa, että tämä työministeriössä valmisteltu malli tulee hallituksen talouspoliittiseen ministerivaliokuntaan lähiaikoina.

Esityksen ei uskota rasittavan valtion taloutta juuri lainkaan, koska menetettyjen verotulojen vastapainoksi säästetään työttömyyskorvauksissa.

Baltian maihin pohjoismaista vankeinhoitoa

Pohjoismaat tarjoavat asiantuntija-apua Baltian maille vankeinhoidon kehittämisessä. Suunnitelmassa on harjoittelijavaihdon käynnistäminen, asiantuntija-avun antaminen ja teknisen välineistön lahjoittaminen. Vankeinhoidon ylläpidon johtajan K.J. Långin mukaan Baltian maat ovat suurten vaikeuksien keskellä, koska niiltä puuttuu vielä oma rikoslaki ja ne joutuvat yhä soveltamaan vanhaa neuvostoliittolaista lakia.

Tarkoitus on ennen kaikkea saattaa vankeusrangaistuksia koskeva lainsäädäntö näytettävään eurooppalaiselta, sanoo Lång.

Yhteistyön kehittämisestä on sovittu Pohjoismaitten ja Baltian maitten vankeinhoidon johtajien kokouksessa Kauniaisissa.

Ylijohtaja Lång arvioi, että Suomessa järjestetään jo ensi vuonna Baltian maiden vankeinhoidon johtajille erillinen kokous.

Karjalaan jääneistä arkistoista neuvotellaan

Suomen ja Karjalan arkistoviranomaiset aloittavat lähiaikoina neuvottelut Suomelta aikoinaan Neuvostoliitolle luovutetulla alueella olevan arkistomateriaalin saamiseksi suomalaisten haltuun.

Suomalaisilta viranomaisilta jäi sotien jälkeen luovutetulle alueelle arviolta 2,000 - 3,000 hyllymetriä arkistoja. Niissä on materiaalia mm. kihlakunnanoikeuksista, nimismiehiltä, kouluista ja piiriläikäreiltä. Mukana on myös materiaalia, jota ei ehditty evakuoida Viipurin maakunta-arkistosta Suomen puolelle.

Mikkelin läänin maaherra J. Juhani Kortessalmi esitti maaliskuun puolivälissä Karjalan tasavallan ministerineuvoston edustajalle neuvotteluja siitä, että Petroskoissa säilytettyä arkistoa palautettaisiin Suomeen.

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

UUSI TILAUS _____

UUDISTUS _____

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$23.00, 6kk \$15.00, 3kk \$11.00
Ulkomailla: 12kk \$28.00, 6kk \$20.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

Suomen uutisia

Näyttely kiertää ympäri maan

Suomen sosiaalhallituksen pääjohtaja Vappu Taipale avasi Martta Salmela-Järvisen syntymän 100-vuotispäivänä näyttelyn, joka kertoo tämän vaikuttajan elämäntyöstä.

Martta Salmela-Järvisen, suomalaisen politiikan ja erityisesti sosiaalipolitiikan suuren vaikuttajan elämästä kertova näyttely lähtee kiertämään ympäri maata.

Sosiaalihallituksen pääjohtaja Vappu Taipale avasi näyttelyn huhtikuun alussa, kun Martta Salmela-Järvisen syntymästä oli kulunut sata vuotta. Yli 500 ihmistä oli juhlimassa vanhan ajan iltamissa,

jotka järjestettiin Martan aikoinaan esittämän toivomuksen mukaisesti.

Kunnon iltamien tapaan HTY:n talolle oli harjoitettu näyttelmä, joka oli Martta Salmela-Järvisen omaa tuotantoa oleva Suuri päämäärä. Sen näyttelijöinä nähtiin toiminnanjohtaja Rakel Hiltunen, johtaja Tuulikki Kannisto, kansanedustaja Virpa Puisto, johtava kulttuurisihteeri Elis Sel-

la ja ylläkäri Ilkka Taipale.

Martta Salmela-Järvisen elämänsarkaa valottava näyttely oli nähtävissä Helsingin Työväentalossa Paasivuorekadulla 11. huhtikuuta saakka.

Sen jälkeen se alkoi kiertää ensi- ja vanhainkotien toimesta ympäri maata. Näyttelyn ovat koonneet Petri Tanskanen ja Marja-Liisa Hentilä Työväen Arkistosta.

Puheenjohtaja Ulf Sundqvist:

Sdp ei keikuttele hallitusvenettä

Sdp:n puheenjohtajan, pankinjohtaja Ulf Sundqvistin mielestä on perusteetonta väittää, että Sdp "keikuttaa yhteistä venettä, kun se ei hyväksy hallituksen sanelemissa suunnitelmissa".

"Hallitus istuu yksin ja enemmistöasemassa omassa veneessään. Sitä ei pysty keikuttamaan kukaan muu kuin hallitus itse", Sundqvist kuvaili.

Sdp:n johtaja kaipasi halli-

tukselta lisää säästöpäätöksiä. Sundqvistin listalla ovat tukiaiset, tuonnin rajoitukset ja vientituki.

Sundqvist kaipailla katetta ministeri Pertti Salolaisen (kok) kuluttajalupauksille. Keskusta on taas sd-johtajan mielestä "selityksen velkaa, mihin se tähtää rajuilla hyökkäyksillään pieneläkeläisiä ja palkansaajia vastaan".

Sundqvist piti lyhytnäköise-

nä vastuiden siirtämistä kuntasektorille.

"Onkin merkillepantavaa, ettei hallituksella tunnu olevan mitään näkemystä siitä, miten kuntien rahoitustilannetta helpotettaisiin", Sundqvist sanoi äskettäin Riihimäellä.

Kansanedustaja Johannes Koskinen (sd) vaati Sdp:tä selkeyttämään vaihtoehtoisen talous- ja työllisyyspoliittisen ohjelmansa voimistamaan työtään maan politiikan muuttamiseksi.

"Nyt tarvitaan laajalla pohjalla valmisteltuja säästötoimia, jotka kohentavat pysyvästi kansantalouden tilaa", Koskinen esitti myös Riihimäellä.

Ympäristömerkki kahdelle hienopaperille

Suomen ympäristömerkin taloutakunta on myöntänyt kahdelle suomalaisyritykselle oikeuden käyttää pohjoismaista ympäristömerkkiä hienopapereissaan. Tampella Forestin ja Veitsiluodon hienopapearit täyttivät vaatimukset, joissa arvioidaan rikkipäästöt ilmaan, veden kemiallinen hapenkulutus ja orgaanisesti sidotun kloorin määrä jätevesissä.

Hienopaperien vaatimukset Joutsen-ympäristömerkin saa-

miseksi vahvistettiin marraskuussa. Vaatimuksissa otetaan huomioon tuotteen koko elinkaari eli mm. valmistuksessa syntyvät päästöt. Määritykset ovat voimassa ensi vuoden loppuun samanlaisina Suomessa, Ruotsissa ja Norjassa.

Oletko
muistanut
uusia
tilauksesi?

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskustalämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstones, saunakiukaita ja saunan tarpeita. Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleenmyyjä halutaan

Suomen uutisia

Hallitus etsii lisäsäästöjä jo tälle vuodelle

Hallitus pyrkii löytämään säästöjä myös kuluvaan vuoden budjetista. Valtiovarainministeri Iiro Viinosen (kok) mukaan parhailaan etsitään mahdollisuuksia aientaa jo tehtyjä säästöpäätöksiä. Myös mahdollisuudet uusiin säästölakeihin tutkitaan.

Hallituksen kriisipaketin säästötoimet vaikuttavat vain vähän tämän vuoden menoihin. Uudet säästöehdotukset tulevat Viinosen mukaan hallituksen tarkasteltaviksi lähiaikoina. Päätökset uusista leikkauksista tehdään, jos ne pystytään viemään eduskunnassa läpi kevään aikana.

Lähes kaikki ensi vuoden menoja koskevat hallituksen kriisipakettiin sisältyvät säästötoimet voidaan hyväksyä eduskunnassa yksinkertaisella enemmistöllä.

Hallituspuolueiden eduskuntaryhmät sopivat, että koko 10 miljardin markan säästöpaketti viedään eduskunnassa ripeästi läpi. Hallitus pyrkii tällä menetellä luomaan lisää uskotavuutta säästöpäätöstensä

toteutumiselle.

Valtiovarainministeri Viinonen puolusti hallituksen talouspolitiikkaa valituseuvoston kyselytunnilla eduskunnassa. Viinanen piti kriisipaketin uskottavuuden kannalta oleellisenä, että hallitus pystyy viemään sen läpi ilman työmarkkinajärjestöjen ja oppositiopuolueiden tukea. Aikaisemmat kokemukset ovat ministerin mukaan osoittaneet, ettei hallituksella ole varaa jäädä odottelemalla minkään intressipiirin hyväksymistä.

Viinanen korosti, että työmarkkinajärjestöille tarjottiin mahdollisuus osallistua taloustilanteen helpottamiseen. Keskusteluissa oli esillä mm. lomatalouksien poistaminen. Koska mitään konkreettista vastausta ei saatu, hallitus päätti toteuttaa pake-

tin omaehtoisesti. Kansanedustaja Tellervo Renko (kesk) kysyi Viinanselta talouden tervehdyttämiseksi tarvittavasta ohjelmasta ja kansanedustaja Hannele Luukkainen (vihr) peräsi hallituksen talouspoliittista uskottavuutta.

Professori U.B. Lindströmille Global 500 -palkinto

YK:n ympäristöohjelma UNEP on myöntänyt yhden tämänvuotisista Global 500 -palkinnoista professori U.B. Lindströmille hänen ympäristön hyväksi tekemästään työstä. Palkinnon saajia oli tänä vuonna 74. Lindström on Suomen Unicef-yhdistyksen

pääsihteeri.

Professori Lindström on julkaissut lukuisia ympäristökytymyksiä käsitteleviä artikkeleita ja kirjoja ja edistänyt kestävän metsätalouden kehittämistä Afrikan kyläyhteisöissä, sanotaan UNEPin tiedotteessa.

1992 HOMECOMING YEAR

CELEBRATE FINLAND'S 75TH YEAR OF INDEPENDENCE

"FIND YOUR ROOTS"

FINNEXPRESS
Absolutely & Positively
Lowest Airfares

when you fly

Finnair to Finland

- TRUST YOUR WORLD TO US -

This year is our 30th year of
LOWEST PRICES - SUPER SERVICE

FOR INFORMATION AND RESERVATION CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

425 Madison Avenue

New York, N.Y. 10017

Telephones:

212-832-8989

800-677-6454

Mäkiennätys kauden päätteeksi

Koulukirjat odottavat nyt Toni Niemistä

Viime vuoden marraskuun lopulla Kuusamon Rukalla alkanut Toni Niemisen loistava hyppykausi päättyi myös Rukalla uuteen voittoon ennen Itävallan Werner Rathmayria.

Nieminen ponnisti toisella hypyllään 129.5 metriä siirtäen Rathmayrin hetken pitämän ennätyksen 128.5 metriä historiaan. Ennen pisin no-teeraus oli Ari-Pekka Nikkolan nimissä (128).

"Kuulin ylös torniin, että Werner oli hypännyt uuden mäkiennätyksen. Hyppy ei huoletanut. Eniten minua huoletti, kun itse tulin alas ja vauhti oli kova. Minun oli otettava hyppy alas, ettei hyppy olisi mennyt yli pitäks", Nieminen kertoi.

Niemisen pisteet olivat komeat 247.8 ja toiseksi tulleen Rathmayrin 22.5 pistettä vähemmän. Ensimmäisen kierroksen jälkeen itävaltalainen oli vasta neljäs, mutta toinen loistava hyppy nosti hänet toiseksi ennen maanmies-tään Stefan Horngacheria.

Koulu edessä

Kilpailun jälkeen Toni Nieminen oli helpottunut, kun lauantaina, huhtikuun 4. päivänä pidetty Rukan kilpailu oli hänelle tämän kauden viimeinen.

"Tiistaina menen kouluun katselemaan loppukevään lukujärjestystä. Tänä vuonna en ole ollut päiväkkään koulussa", Nieminen sanoi.

"Koulu on saatava loppukevääksi jotenkin järjestykseen. Lukemaan ei ole ehtinyt päiväkkään."

Kauttaan Nieminen pitää onnistuneena. Hyviä hyppyjä tuli tuplasti edelliseen kauden verrattuna. Mieluisimpana voittona hän piti Salpausselän ykköstilaa.

"Tietysti olympiavoitto ja nuorten MM-mestaruus maisuivat makealta. Sekin on tuntunut hyvältä, kun on jaksanut kiertää kilpailusta toiseen. Näin keväällä kuitenkin en ole ollut parhaammassa viireessä."

Nieminen muistaa erittäin hyvin viime vuoden takaisen Rukan kilpailun. Silloin hänen hyppynsä päätyivät ensimmäiseen kierrokseen, jolloin hän oli vasta 57:s.

Kinnusen vamma luultua pienempi

Lanzaroten harjoitusleirillä polvensa loukannut keihäänheiton maailmanmestari Kimmo Kinnunen voi huoahata. Hänen polvensa vauriot ovat odotettua pienemmät ja Barcelonan olympiaedustus on jälleen tavoitteena.

Ortopedi Heikki Antila leik-

kasi äskettäin Kinnusen polvea Helsingin Diakonissalaitoksella ja näytti leikkauksen jälkeen vihreää valoa keihäsmestarin olympiatoiveille.

Kinnusen polvilumpio luis-kahti paikoiltaan lämmittelyksi harjoitetussa sulkapallo-ottelussa Lanzarotessa. An-

tila teki tähytysleikkauksen Kinnusen polveen, ja tällöin hän havaitsi, että polvilumpion sijoiltaan meno oli aiheuttanut sisemmän tukisiteen revähdyksen ja reisiin uloiman nivelnastan rustopinta oli vaurioitunut.

Heikki Antila operoi polvea tasoittamalla lumpion ja nivelnastan rustopintaa.

-Tämän jälkeen Kimmo Kinnunen voi aloittaa rajun kuntoutuksen tavoitteenaan Barcelona, vakuutti Antila.

Isä-valmentaja Jorma Kinnusen olo helpottui huomattavasti mukavan tiedon tavoitettua hänet.

- Tässä tilanteessa parasta oli se, että vanhat vammat olivat ehjiä.

Jorma Kinnunen kävi läpi Heikki Antilan kanssa sen mitä jatkossa saa tehdä ja mitä ei, jotta vastaavilta vammoilta säästytään.

- Nyt pitää vahvistaa pojan polven seutua, sanoi Jorma Kinnunen.

Kimmo Kinnunen palasi Lanzaroten leiriltä "paktissa". Loppupaketteja työnteli isä Jorma Kinnunen.

Finnair kurssittaa lentopelosta kärsiviä

Finnair järjestää turvatietokurssin lentopelosta kärsiville. Kurssin lähtökohtana on selvitys, jonka mukaan noin 20 prosenttia lentomatkustajista kärsii jonkinasteisesta lentopelosta joko ennen lentoa, sen aikana tai lennon jälkeen.

Ensimmäisen kokeilukurssin paikat myytiin loppuun kahdessa päivässä.

Kurssilla käsitellään mm. lentotekniikkaa sekä ohjaamo- ja matkustamotyöskentelyä, hengitystekniikkaa, rentoutusharjoittelua sekä tehdään koulutuslento.

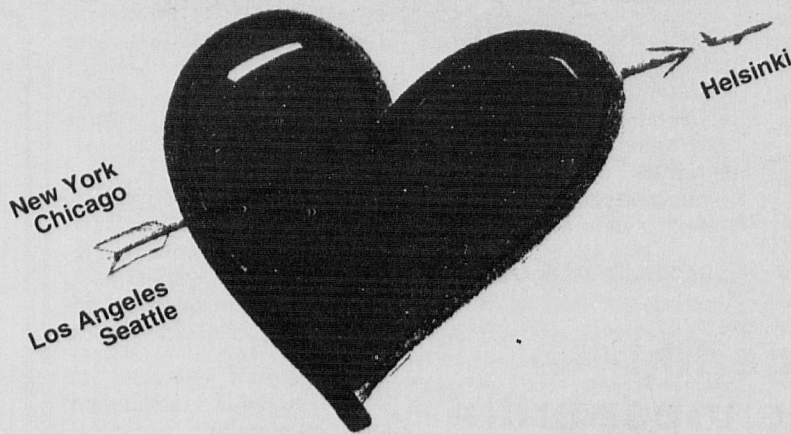
Kurssin järjestäjänä toimivat Finnairin omat psykologit yhdessä lentohenkilöstön ja kouluttajien kanssa.

JA MITÄ... jatkoa sivulta 3

folk-aalto, mutta Hector sentään jäi.

80-luvun loppuun mennessä kansanmusiikkiin oli ehditty jo saada etäisyyttä. Nuorten kokoonpanot tähyilivät vaihteeksi idän suuntaan, ja 1991 oli Värttinä-yhtyeelle suuren läpilyönnin paikka. Värttinä on onnistunut suodattamaan suomalaiskarjalaisen perinteen rock-filtterin läpi ja löytänyt yleisöä myös klubeilta.

The right flight to Helsinki

Fly SAS from North America to Helsinki and enjoy a convenient transfer via Copenhagen Airport. A welcome retreat from the crowds of other European airports, Copenhagen offers travelers hassle-free connections. Several daily flights to Helsinki allow you to connect directly from your transatlantic flight, or linger and take advantage of wonderful tax free savings at Copenhagen Airport's large shopping center. Mileage Plus and OnePass members earn mileage credit that may be redeemed later for free travel awards on SAS.

**For more information,
contact your travel agent
or SAS at 1-800/221-2350.**

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES